

TOVARISU TITU,

ki je šel skozi vse preizkušnje s svetlim in dvignjenim čelom, vedno in za vse čase istoveten z usodo delavskega razreda in svojega ljudstva,

revolucionarju, pod čigar vodstvom smo v bratski zvezi jugoslovanskih narodov ustvarili enakopravnost in trajno zedinjenost v socialistični skupnosti,

čestitajo za rojstni dan

VSI DELOVNI LJUDJE DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPODNJEGA POSAVJA TER »DOLENJSKI LIST«.

V LJUBLJANSKEM OKRAJU: 2.489 ZBOROV VOLIVCEV

Predvolilne priprave-potrditev našega zaupanja v novo ustavo

10. maja so bili v okraju končani zadnji zbori volivcev in delavcev. Seštevki o tako pomembni akciji političnih organizacij, predvsem pa SZDL in sindikatov, zaslužijo nekaj pozornosti tudi kot številke, saj se tako najlaže oceni veličina opravljenega dela in tudi uspehi. Zato je tudi IO okrajnega odbora SZDL dal to vprašanje na dnevni red seje dne 16. maja.

Na 1.075 zborih volivcev za občinske zbornice, republiški in zvezni zbor je sodelovalo nekaj manj kot 60.000 volivcev

(13,5%), na zborih delavcev pa kar 124.000 (45,5% vseh zaposlenih). Kako ogromno število je to, ni potrebno posebej opozarjati. Naši delavni ljudje so tako ponovno potrdili, da so z vsemi silami pripravljeni podpreti novo ustavo, katere prvi akt smo dejansko ravnokar opravili na teh zborih.

Ce bi poskušali povzeti iz poročila o opravljenih zborih to, kar je vsem skupnega, bi bili spričo pestrosti vsebine sicer v zadregi. Eno pa je ogromni večini zborov le skupnem redu tudi obravnavo poročil o doseženih uspehih v zadnji mandatni dobi organov oblasti. Ta poročila so bila zelo dobro sprejeta in so znova odprla oči tistim, ki so za večino naših uspehov že malce oslepel. Sicer pa je znano,

da kdor dnevno spremlja rast tega našega skupnega razvoja, ne more kar takoj oceniti vseh uspehov in njihovega pomena.

Ta poročila so pripomogla še k nečemu: pri obravnavi zahtev o liku predstavnikov v vseh skupščinah je sama prišla do izraza zahteva, da je spričo znatno večje materialne osnove in veliko bolj razvitih odnosov med ljudmi tudi lik odbornika in poslanca nov, zahtevnejši in zrelejši. Iz teh osnov so organizacije, ki so politično pripravljale zbornice volivcev, tudi črpalje osnove za razpravljanje o kandidatih. Polovica zborov volavcev je za občinski zbor predlagala le po enega kandidata, ki so ga vsestransko prej pretresli. Zbori delavcev pa so predlagali v treh četrtinah po enega kandidata.

Iz vsebinske ocene in analize opravljenih zborov pa so

(Nadaljevanje na 2. str.)

Jutri bodo delovni ljudje v delovnih organizacijah izvolili odbornike občinskega zbora delovnih skupnosti. V nedeljo bodo šli na volišče vsi občani, ki imajo volilno pravico: izvolili bodo odbornike občinskega zbora. Kmetje, ki so člani kmetijske zadruga, bodo razen tega izvolili v nedeljo še odbornike občinskega zbora delovnih skupnosti — kmetijske skupine.

Včasih so pojmovali volitve kot državljansko, rekli bi celo podložniško dolžnost. Starojugoslovanski volilni mešetarji so zvaljali ljudi na volišča in jih z različnimi pretvezami pridobivali za to ali ono stranko. Volilni programi so bili pobarvani z demagoškimi

akt volje občanov, s katerim le-ti vplivajo na primer na sestavo predstavniških organov, na njihovo kvaliteto delo. Volitve, ki so nedvomno danes še bolj pomembne, so ena izmed številnih oblik soodločanja občanov. Volitve niso nekaj, kar bi bilo izven mehaniz-

skih problemov v svoji komuni, do nadaljnje rasti svojega ožjega in širšega občestva.

Jutri in v nedeljo bomo volili odbornike občinske skupščine, torej predstavniškega telesa, ki ima čedalje manj elementov države. To je naš družbeni organ, ki bo v

Izpolnili bomo dolžnost do sebe in drugih

gesli, da bi tako prikri-li pravo bistvo strankinih namenov. Ko pa je bilo volitev konec, je državljanom ostala samo še dolžnost — poslušno, brez ugovarjanja delati tisto, kar sklene in veleva država. Po volitvah, ko so volivci oddali svoje glave, se je spet jasno pokazalo, da obstajata dva bregova: na eni strani država, na drugi strani pa njeni podložniki, ki do naslednjih volitev nimajo več besede. Njihovo »odločanje« se je omejevalo zgolj na to, da vržejo kroglico ali listič v eno ali drugo skrinjico. Nemalokrat pa je bilo tudi to dvomljivo.

Jutrišnje in nedeljske volitve niso edini

brez zveze z njim. Zaradi tega jih ne smemo ocenjevati ločeno od vseh drugih oblik, prek katerih občani uveljavljajo svoje pravice v komuni in širši skupnosti. Toda volitve niso samo pravica, ampak tudi dolžnost. In sicer predvsem dolžnost do samega sebe in do ljudi, s katerimi nas družijo skupni gospodarski, socialni, kulturni in drugi interesi. Na volitve torej ne gremo zaradi države, ki terja od nas poslušnost in spoštovanje. Naša dolžnost, da gremo na volišče, je več kot državljanska dolžnost. To je dolžnost občana, ki ne sme in ne more biti brezbrizen do življen-

sklopu z drugimi samoupravnimi organi, kakor so delavski sveti, upravni odbori in drugi, reševal naše probleme. Tega pa ne bo delal neodvisno od naše volje in hotenja. Prek raznih oblik — na zborih volivcev, referendumu, sestanku

(Nadaljevanje na 3. str.)

Milijarda in 106 milijonov din kreditov za Čateške in Dolenjske Toplice

V ponedeljek je Splošna gospodarska banka v Ljubljani odobrila med drugimi tudi investicijski posojili za zdravilišči Dol. Toplice in Čateške Toplice. Zdravilišče Dol. Toplice je dobilo za rekonstrukcijo zdravilišča 583 milijonov din kredita na 20 let. Povečalo bo svoje zmogljivosti za 242 ležišč. Zdravilišče Čateške Toplice pa bo zgradilo turistični ho-

tel s 100 ležišči, novo restavracijo, hidroterapijo in letno športno kopališče, za kar mu je bilo odobreno investicijsko posojilo 523 milijonov dinarjev na 20 let. Tako sta obe zdravilišči z najnovejšo pomočjo skupnosti dobili osnovo, da bosta povečali svoje zmogljivosti, to pa je hkrati pomemben delež za nadaljnjo turistično in zdraviliško izgradnjo na našem področju.

Pozdrav novomeških pionirjev dragemu tovarišu Titu: NA MNOGA SREČNA IN ZDRAVA LETA, NAŠ DRAGI, NAJBOLJSI PRIJATELJ IN UČITELJ!

VREME

GD 23. MAJA DO 2. JUNIJA

Nestalno s pogostimi padavinami. Močnejše padavine pričakujemo med 23. in 24. majem ter med 30. majem in 2. junijem. Izboljšanje vremena okrog 27. maja in 3. junija.

Dr. V. M.

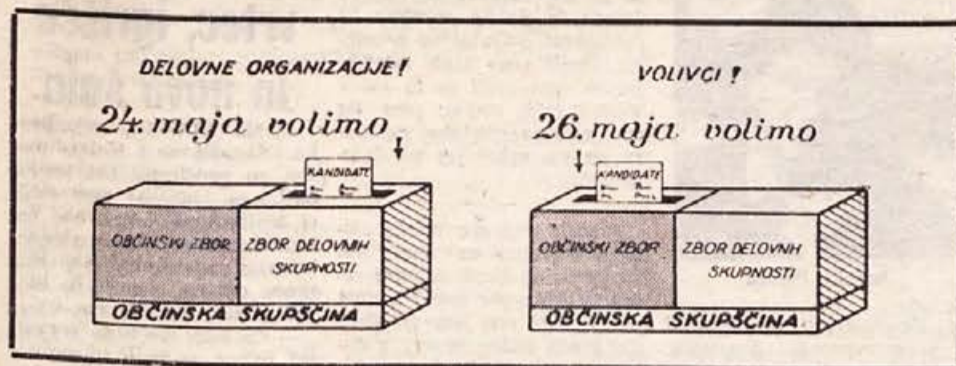
Izpolnili bomo dolžnost do sebe in drugih

(Nadaljevanje s 1. str.) Socialistične zveze, seji drugače — bomo vplivali na delo občinske skupščine, na njene odločitve in na uresničevanje njenih aktov, ki bodo izražali naše delavskega sveta ali skupne interese. Ali bolje: občinska skupščina ne bo mogla uspešno delati brez našega sodelovanja. Njene odločitve ne bi imele pravega učinka brez

kar je cesarjeva. Danes zavest občana merimo po tem, koliko je pripravljen sodelovati pri urejanju družbenih zadev, ki so tudi njegova lastna zadeva, pri uravnavanju življenjske skupnosti, katere član je tudi sam. Ne gre torej za poslušnost, pokornost, podložnost ali kaj podobnega. Narobe: občan ima toliko večjo družbeno veljavo, njegov prispevek

samo po svoji glavi, brez dogovarjanja z občani, ne da bi prisluhnili težnjam delovnih ljudi ali celo proti njihovim interesom, bi to pomenilo zlorabo zaupanja. Vsak posamezni odbornik in občinska skupščina kot celota se morata zavedati, da nista sama sebi namen, da predstavljata občino, torej občane ki bdijo nad njunim delom.

- Jutri in v nedeljo bomo izpolnili dolžnost do sebe in drugih delovnih ljudi, s katerimi nas družijo skupni interesi. Z izpolnitvijo svoje dolžnosti bomo potrdili dosežanje pot in izrazili pripravljenost, da gremo še naprej po poti napredka: za bogato vsestransko rast naše občine in za razcvet vse jugoslovanske skupnosti.
- Z množično udeležbo na volitvah, kjer bomo volili odbornike občinske skupščine, bomo dokazali, da živimo s svojo občino in da smo njeni aktivni člani.

tiste konkretne politike, ki jo snujemo v vsakdanjem življenju, pri samostojnem odločanju o zadevah v podjetju, v stanovanjski hiši, na šoli in drugje. To pa pomeni, da je delovanje samoupravnih organov v občini prepletano med seboj, v medsebojni odvisnosti. Zaradi tega je nemogoče, da bi se občinska skupščina za štiri leta, do novih volitev, osamosvojila od občanov in delala po svoji glavi.

pri bogatitvi družbe in s tem tudi sebe je toliko večji, kolikor manj je podložnik.

Ko bomo dali svoj glas za odbornika, kar smo seveda dolžni storiti, če nam je napredek občine pri srcu, ne smemo tega storiti tako, kakor da bi se znebili bremena, češ: zdaj pa plavaj, kakor veš in znaš! Odbornik kot posameznik in občinska skupščina kot celota ne bosta mogla uspešno delati, če ne bomo sodelovali z njima, usmerjali njuno delo, jima dali pobude in ju kritizirali, če bo treba. Kolikor bolj bodo odločitve občinske skupščine rezultat najširše razprave na sestankih Socialistične zveze, zborih volivcev in na drugih demokratičnih tribunah, toliko večje bo zagotovilo, da bodo ugodno sprejete pri občanah in da jih bodo le-ti vestno izpolnjevali.

Tudi odborniki se morajo zavedati, da sprejemajo z izvolitvijo veliko obveznost do občanov: skozi mandatno dobo bodo morali opravičiti njihovo zaupanje. Če bi delali

KANDIDATKA ZA SOCIALNO-ZDRAVSTVENO SKUPINO OBČINSKE SKUPŠČINE

— Delam na referatu za mladinsko varstvo za mladoletne prestopnike, zato o teh stvareh najlaže govorim. Za otroke, ki so potrebni posebnega šolanja, bi morali imeti več denarja, prav

tako za njihovo nadaljnje učenje po končani posebni šoli. Včasih damo težke milijone za otroke, ki so prizadeti z vidom ali sluhom, da končajo osemletko v Ljubljani, potem pa ne vemo, kam z njimi. Zanje bi morali imeti posebne delavnice, kjer bi se lahko usposabljali za življenje in si sami služili kruh, tako pa so mnogi vse življenje v breme skupnosti.

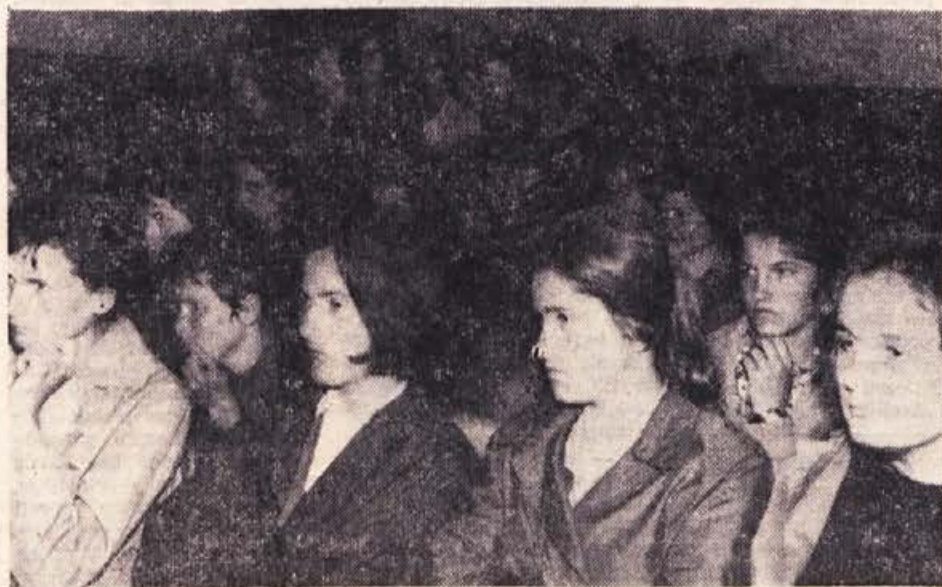
Pri svojem delu opažam, kako nam manjka psiholog. V Novem mestu ga sploh ni-

mamo, pa bi ga res nujno potrebovali. Uspešno delo z mladoletniki terja skupno delo psihologa, pedagoga in socialnega delavca, to pa pri nas ni mogoče, ker kot rečeno, nimamo psihologa. Neke tovariš te stroke se vozi iz Ljubljane in honorarno dela pri nas, kadar imamo komisije za kategorizacijo otrok. Pri nekaterih otrocih se pojavljajo motnje, ki bi jih psiholog lahko odpravil, če pa jih zanemarimo, srečamo dostikrat takega otroka kot mladinskega prestopnika. V zadnjem času res ni veliko deliktov te vrste, pač pa je problematična vzgoja otrok.

Tako nam je povedala 23-letna socialna delavka Marija Prah iz Novega mesta, ki kandidira za skupino zdravstva in socialnega varstva v občinskem zboru delovnih skupnosti.

Čestitka iz Sombora

Belokranjski in dolenski fantje, ki so pri vojkih v Somboru, čestitajo za dan mladosti in pozdravljajo svoje. Marjan Zugič, Jože Vodopivec, Jože Slak, Peter Zunič, Anton Rožič, Stanko Simonič, Anton Husič, Leopold Matkovič in Peter Matkovič.

Občinski komite ZMS v Novem mestu je prejšnji teden organiziral več posvetovanj mladih volivcev. Na teh koristnih srečanjih so se mladi volivci pomenili o načelih nove ustave, o volitvah, predvsem pa o problemih svoje organizacije, pri čemer so posebej poudarili nujno potrebno izgradnjo stanovanj za mlade ljudi.

NARODI JUGOSLAVIJE!

Zgodovina nas je naučila, da samo enotni in pobrateni lahko kljubujemo vsem težavam in uresničujemo svoje smotre v boju za lepšo prihodnost. S krepitvijo socialističnih družbenih odnosov in čedalje večjo vlogo delovnega človeka v določanju poti našega razvoja se bo krepil temelj bratstva in enotnosti vseh narodov Jugoslavije. Zveste družbene sile morajo nenehoma krepiti solidarnost vseh delovnih ljudi, poglobljati zavest o enotnosti posameznih in skupnih interesov, razvijati kar največjo odgovornost vseh in vsakogar za skladen socialistični razvoj.

MLADINA JUGOSLAVIJE!

Socializem je tvoja sedanjost in prihodnost. Samo v socialističnih odnosih človeške solidarnosti in humanosti, v visoko razviti socialistični družbi je smisel tvojega boja in življenja. Zato se uči, ustvarjaj, bodi neutrudljiv graditelj socializma in dosledna idealom borcev revolucije.

VOLIVCI, OBČANI IN OBČANKE!

Z zaupanjem lahko gledamo v našo prihodnost. To lahko storimo, ker občan proizvajalec in upravljevalec čedalje bolj neposredno odloča o pogojih svojega dela, razvoju svoje delovne organizacije, komune in vse skupnosti.

Ena izmed oblik tega odločanja so tudi bližnje volitve v skupščino.

Glasujemo za krepitev resničnih socialističnih družbenih odnosov in demokracije, za materialni in kulturni napredek dežele, za mir in socializem.

Izvolimo tiste, ki se bodo dosledno zavzemali za samoupravljanje, za zgraditev socialistične družbe svobodnih ljudi, za hitrejši ekonomski napredek, za čedalje boljše življenjske pogoje delovnega človeka, za enotnost enakopravnih in pobratenih jugoslovanskih narodov in narodnosti, za solidarnost delovnih ljudi, za ideale naše revolucije.

Izvršni odbor zveznega odbora SZDLJ

SPREJEMI MLADIH VOLIVCEV

Mladina novomeške občine se je zborov volivcev, na katerih so izbrali odborniške in poslanske kandidate, zadovoljivo udeleževala, samostojno je organizirala 9 zborov mladih volivcev, posvečenih zlasti tistim mladincem, ki bodo letos prvič uveljavili svojo volilno pravico. Razprave sicer niso bile povsod tako živahne, kakor bi pričakovali, so pa obdelale precej problemov, ki težijo mlade ljudi, in čemur bodo morali prisluhniti tudi tisti mladinci, ki bodo izvoljeni v predstavnika telesa.

Trenutno so med mladino najbolj aktualni pogoji, kako bodo okrasili volišča in kar najbolj pomagali, da bodo bližnje volitve lepo uspele. Ponekod so se že odločili, da bodo odšli na volišča kar skupinsko.

V dneh pred volitvami se bodo z mladimi volivci, zlasti s tistimi, ki bodo tokrat prvič pred glasovalno skrinjico, posvetovali predsedniki krajevnih organizacij Socialistične zveze na podeželju in predsedniki delavskih svetov v delovnih kolektivih gospodarskih organizacij, ki bodo v ta namen priredili svečan sprejem za mlade volivce.

Dolenjski fant

ki je pri vojkih v Makedoniji, pošilja vsem znancem, domačim in sorodnikom lepe pozdrave, mladini pa čestita za praznik mladosti. Jože Lužar, doma z Vinice pri Smarjeti.

Mornarja iz Splita

toplo pozdravlja vse znance in mladino, kateri želita ob njenem prazniku 25. maju še mnogo delovnih uspehov. Franc Pucelj iz Dobruške vasi in Lojze Božič z Dobrave.

Čestitka iz Dubrovnika

Vsem aktivom mladih organizacij želimo mnogo uspehov in jim čestitamo za 25. maj, obenem pa pozdravljamo vse domače in prijatelje iz mirnopeške doline. Vojak Janez Krevs.

Koledar volitev

24. maj

- Volitve v zbor delovnih skupnosti

26. maj

- Volitve v občinski zbor in kmetijsko skupino zborov delovnih skupnosti

Zemljevid črnomaljske stvarnosti

■ Občani črnomaljske komune so ponosni na izredno velik napredek, ki so ga dosegli v zadnjih petih letih.

■ Podlago za hiter in uskladen razvoj gospodarskih in ostalih družbenih dejavnosti, ki so v tem obdobju doživeli izreden razmah, je potrebno iskati v posledicah pojačnega družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja ter popolnejšega sistema nagrajevanja po delu.

■ Proizvodne zmogljivosti so bile v letu 1958 res še precej majhne, zaradi česar so črnomaljsko občino uvrščali med gospodarsko manj razvita področja v Sloveniji. To je bil tudi osrednji činitelj, ki ni dovoljeval, da bi občani uresničili vse svoje želje. Toda kljub temu se je občina v zadnjih letih tega petletnega obdobja že približala bolj razvitem občinam in tudi povprečjem, ki so nekakšno dogovorjeno merilo za razvitost.

Temelji že 1958. leta

Vse to bi lahko ugotovili, če bi razgrnili dvoje zemljevidov, od katerih bi prvi prikazoval stanje v letu 1958, drugi pa, kakšna je bila občina pet let kasneje — lani.

Pregledno malo podrobneje, kaj je bilo 1958! Tedaj je imela občina v glavnem že vse industrijske objekte, ki so danes temelj njene industrije: »BELSAD«, »BELT«, »ISKRA«, objekti lesnega obrata »ZORA« »KMETIJSTVO« in »SPL. DRUŽBENI«. S kmetijstvom sta se poleg zasebnih proizvajalcev bala: kmetijsko posestvo na vili: kmetijsko posestvo na Okljuku, ki je imelo 30 ha zemlji in kmetijski obrat v Črnomlju kot obrat KGP iz Novega mesta, ki je imel skupaj 440 ha obdelovalnih površin. Gradbeno dejavnost je opravljalo Belokranjsko gradbeno podjetje, trgovsko Splošno trgovsko podjetje in »PROTONIK«, obrtno pa najrazličnejša podjetja zasebnega in družbenega sektorja. Z gostinstvo dejavnostjo so se v glavnem bavila gostišča zasebnikov in družbeni gostinski obrati. Temu primerno je bil razvit turizem.

Družbeni gospodarski sektor je tistikrat zaposloval 1522 ljudi, negospodarska dejavnost tega sektorja pa 290 ljudi ali skupaj 1812 ljudi.

Pregled je nepopoln, ker bi morali obseči še celo vrsto manj važnih dejavnosti, ki sicer ne pripadajo bistvenega deleža v sklopu gospodarske moči, so pa prav tako potrebne kot vse ostale. Predvsem tisto upoštevane dejavnosti, ki so se iz svojih prvih zametkov v letu 1958 razvile kasneje.

Temeljite priprave ob prehodu

Kot smo videli, so bili v letu 1958 dani že skoraj vsi temelji za pospešeno rast gospodarstva, s tem pa tudi nekaj osnovnih pogojev za štart pri osvajanju novih uspehov. Zakaj je bilo vse to potrebno, menda ni treba posebej poudarjati. Občina je bila še dokaj nerazvita; razne analize so povedale, da njene zmogljivosti niti dobro načete niso, kaj šele izčrpane. Sledili so perspektivni in drugi načrti, ki so nakazali nadaljnjo pot gospodarski politiki. Do te prekretnice je prišlo predvsem zategadelj, ker so razni posegi v splošen gospodarski sistem zahtevali, da se tudi črnomaljska občina vključi v tok novih dogajanj in prispeva svoj delež k splošnemu slovenskemu in jugoslovanskemu napredku.

Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Vedno večje zahteve na tržišču so postavile gospodarske organizacije pred nove naloge. Začele so proučevati tržne razmere ter pripravljati elaborate, analize in investicijske programe. Razlog: velika konkurenca na trgu in množica firm, ki so izdelovale enake artikle. Uspeh je bil torej zagotovljen le tistemu, ki je proizvajal ceneje, boljše in več. Črnomaljska podjetja pa je od teh pogojev ločil še velik korak. Res je, da so se po letu 1958 nekatera že uspešno uveljavljala na trgu, na splošno pa vsa le v manjši meri.

Potrebno je bilo torej izpolniti pogoje, ki so nujni za uveljavitev sodobnega načina proizvodnje z ustreznimi tehnološkimi procesi, kar naj bi skupaj dalo cenejši in bolj kvaliteten finalni proizvod. V ta namen je bilo treba gospodarske organizacije, zlasti industrijske in kmetijske kot zastopnike dveh najmočnejših gospodarskih panog, primerno podpreti. Od tega hipa naprej pa lahko že govorimo o velikih investicijah v pospeševanje vseh gospodarskih in negospodarskih dejavnosti.

Investicije so »obrodile«

V petih letih (do 1962) so v črnomaljski občini investirali skupaj 2 milijardi 630 milijonov dinarjev, in sicer 73,1 odstotka teh sredstev v razvoj gospodarstva, 26,9 odstotka pa so namenili za vlaganje v negospodarske dejavnosti. Znatno del investicijskih sredstev je zavzela industrija, ki je na ta način sprosil vrsto novih zmogljivosti. V tem obdobju so mnoga podjetja začela rekonstruirati svoje obrate, nabavljati novo opremo in vse ostalo ter si s tem omogočala nadaljnji obstoj.

Kmetijstvo je v tem času doživela največje povojne uspehe. Ne samo delitev občine na preanalizirano proizvodno področja, tudi ostali činitelji so vplivali na to, da je belokranjska zemlja dajala več in boljše pridelke. Počasi se je začel pozabljati pojem »pasišnost belokranjskega kmetijstva«. Zemlja zasebnikov je zamenjala obdelovalca, ki je ob doslednem upoštevanju vseh agrotehničnih ukrepov dosegal za takratne pojme belokranjskih kmetovalcev poljedelske in živinorejske rekorde. Take uspehe je bilo možno doseči le na velikih zemljiških kompleksih, ki dopuščajo vse možnosti za hitro strojno obdelavo. KZ v Črnomlju je zato čedalje bolj težila k temu, da arondira čim več obdelovalnih površin. Začela je podružbljati zemljišča in spreminjati v rodovitno zemljo steljniške površine in tiste površine, ki so se dolga stoletja zdele popolno-

ma neplodne. Ob koncu leta 1962 je družbena kmetijska proizvodnja na ta način zasedla že 450 ha obdelovalnih površin.

Močan skok kmetijstva

Z velikimi investicijskimi vlaganji skozi vsa ta leta je kmetijstvo močno povečalo proizvodnjo in pridelke. Ustvarilo je toliko, da je v letu 1961 že začelo izvažati. Od prvotnih 8 milijonov deviznih dinarjev je naslednje leto izvoz skočil že na 21 milijonov, letos pa so planirali izvoz kmetijskih proizvodov v skupni vrednosti 132 milijonov deviznih dinarjev. Nedvomno to ni malo, je pa lep omet za v bodoče. Razni perspektivni programi potrjujejo pravilnost kmetijske politike, kajti ne samo družbena, tudi pogodbeno proizvodnja se je v zadnjih letih močno uveljavila. V preteklem letu je s KZ kooperiralo že 67 odstotkov vseh kmetijskih gospodarstev.

■ Socialistični sektor gostinstva in turizma se je v tem času okreplil z ureditvijo novih lokalov v Črnomlju in na Vinici. Največjega pomena je nedvomno novi črnomaljski hotel »LAHINJA« s 35 ležišči in 180 restavracijskimi in vrtnimi sedeži. Urejen je tudi dom na Merni gori, do katerega je speljana tudi dobra cesta.

■ Za obrt je velikega pomena v letu 1960 ustanovljena Komunalna uprava, ki je znatno prispevala k večjemu pomenu raznovrstnih obrtnih dejavnosti v socialističnem sektorju.

■ Prav gotovo so precejšnjega pomena tudi lesna industrijska podjetja, ki izkoriščajo neprecenljive zaloge belokranjskih gozdov. Ker je gozdarstvo panoga, katere vlogo so začeli pravilno ceniti šele v teh letih, je razumljivo, da so tudi investicijska vlaganja prisla do večjega izraza šele tedaj. Ob upoštevanju dejstva, da gozd ni samo rezervuar, iz katerega se da črpati v nedogled, so gospodarstveniki prišli do sklepa, da bo nemara le bolj prav, če začno iztrebljene gozdne površine in tiste,

ki v druge namene niso koristne, pogozdovati. Na ta način so se gozdne površine od leta 1958 do zdaj povečale od 9.500 ha na 13.500 ha, istočasno pa so uredili nekaj najvažnejših vprašanj v zvezi z boljše načinom izkoriščanja gozdov in gojitveno dejavnostjo na teh površinah.

Nekaj občinskih števil

Na ta način je šla občina skokovito do novih uspehov. Vsako leto je pomenilo, da je bliže svojemu cilju: postati razvita občina.

Da to ni samo želja, ampak dejstvo, potrjuje tudi nekaj števil, značilnih za ta razvojna leta. Navedimo jih nekaj:

■ — družbeni bruto proizvod se je v petih letih povečal za 150,1 odstotka, pri čemer je udeležba družbenega sektorja že 67,6-odstotna;

■ — narodni dohodek, pri katerem je družbeni sektor zastopan s 53,6 odstotka, se je povečal za 124 odstotkov, dohodek na enega prebivalca pa je lani znašal že 185.593 dinarjev, kar je za 126,5 odstotka več kot v letu 1958;

■ — v petih letih se je zaposlilo 1117 novih delavcev, od tega 1043 v gospodarstvu (največ v industriji), 74 pa v negospodarskih panogah;

■ — osebni dohodek zaposlenih se je v tem času povečal za 12 odstotkov.

Kaj je treba napraviti

Našteli smo le nekaj dejavnosti, s pomočjo katerih gradi občina lepšo prihodnost. Opozorili smo predvsem na tiste glavne nosilce gospodarskega razvoja, na katere je oprta vsa ostala dejavnost, čeprav tudi drugi činitelji niso prav nič manj pomembni. O teh naj spregovorimo v zaključku tega pregleda, predvsem pa naj bo govora o nerešenih problemih v občini in nalogah nove občinske skupščine.

Eden glavnih problemov, ki jih bo morala reševati občinska skupščina, je nedograjena oziroma neopremljenost industrijskih in drugih objektov. K turističnemu razvoju

Miroslav Kugler: DELO

v občini bo veliko pripomoglo leto bo v Črnomlju 20. obletnica zasedanja SNOS, na kar se je treba temeljito pripraviti. V okviru tega bo treba pospešiti nekatera komunalna dela, urediti javno razsvetljavo, pločnike, ceste, ulice, kanalizacijo in raziriti vodovodno omrežje. Za vso to dejavnost je letos pripravljenih 441,5 milijona proračunskih sredstev in sredstev v skladih, kar pa najbrže ne bo zadostovalo za ureditev vseh vprašanj.

■ Ob koncu samo še tole! Nikoli doslej še nismo govorili o tako razgibanem življenju in razvejanih dejavnostih, kar daje podobi črnomaljske občine neko posebno, specifično vsebino in barvo. Da bi bila ta podoba v prihodnje čim bolj polnejša in pestra, se bo treba krepko potruditi. Ne samo nova občinska skupščina, ki bo v kratkem izvoljena, vsak občian je dolžan prispevati svoj delež k uresničitvi nalog. Nedvomno pa bo svojo pripravljenost dokazal že s polnoštevilno in pravočasno udeležbo na volitvah!

Kdo kandidira za splošni zbor nove občinske skupščine?

V nedeljo bomo na splošnih volitvah izbrali iz vrst predlaganih kandidatov odbornike splošnega zbora naše nove občinske skupščine. Tu so bili izbrani za kandidate:

Črnomelj I — Alojz Hutar; Črnomelj II — inž. Rado Dvoršak; Črnomelj III —

Franč Kočever; Črnomelj IV — Vlada Vanovč; Črnomelj — Ernest Haler in Anton Hutar; Kot pri Semiču — Franc Kapš in Franc Laterner; Črešnjevce pri Semiču — Znan Skrinar; Vrtača — Jože Vidmar in Janez Sepehar; Semič — Jože Kočever; Strekljevec — Alojz Vidmar in Alojz Stariha; Stari trg — Marko Režek, Peter Frice, Mihael Kranjec in Peter Medved; Adlešiči — Ivan Požek; Marindol — Peter Dragičević; Vlado Stipanovič in Jože Požek; Dragatuš — Miran Simončič in Alojz Jursak; Tanča gora — inž. Amalija Stefanič; Belčji vrh — Alojz Panjan in Franc Kunčič; Sinji vrh — Jože For-

tun, Jože Zalec in Jože Madronič; Preloka — Stano Novak in Alojz Balkovec; Vinica — Franc Kajin in Jure Benetič; Stara lipa — Matija Kobetič in Mihael Hudec; Učakovci — Matija Sinčič, Jurij Hudak in Matija Hudak; Griblje — Matija Brodrič, Anton Vranešič in Peter Požek; Tribučje — Rado Vrlinčič in Jurij Kozan; Dobljučje — Janez Kocjan, Franc Medic in Anton Lakaner; Kanjžarica — Anton Dvojmoč; Loka — Franc Kure in Janez Hlenič; Talčji vrh — Anton Sercelj in Anton Pezdire; Petrova vas — Stanlija Stefanič; Belčji vrh — ko Grahek in Anton Kapš; Vojna vas — Jože Petrovič in Stanko Veiss.

V Črnomlju, mestu ob Lahinji, je pred 19 leti prvi slovenski parlament sklepal o bodočnosti Slovencev v okviru skupne domovine Jugoslavije. Prihodnje leto februarja bodo obletnico I. zasedanja SNOS slovesno počastili, na ta praznik pa se bo začela Bela krajina pripravljati že letos.

Ena izmed najpomembnejših značilnosti v naši socialistični družbi je zaupanje, ki ga gojimo in izkazuje mladini. Iz odnosov do dela v tovarnah, ustanovah in organizacijah, do pridobivanja znanja in izkušenj, iz sadov takšne dejavnosti izvirajo tudi merila, po katerih družba izbira mlade in odgovorne funkcionarje. S takšnimi mladimi družbenimi delavci bodo želi tudi enake uspehe, kakor smo jih in jih tudi še zdaj zanjemo v socialistični graditvi naše skupnosti. Brez popolnega zaupanja v mladi rod, brez postavljanja najboljših posameznikov na odgovorna mesta na vseh stopnjah bi nam grozila nevarnost popušcanja v naporih in zastoja.

ALEKSANDAR RANKOVIĆ

Sile socializma osvajajo svet

V soboto je bil v Beogradu V. plenum CK ZKJ, ki je obravnaval aktualna mednarodna vprašanja in naloge mednarodnega delavskega gibanja v boju za mir in socializem. Referat je prebral generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz Tito. V razpravi je sodelovalo več članov CK ZKJ. Referat tovariša Tita je bil sprejet kot smernice za nadaljnje delo Zveze komunistov Jugoslavije.

Tovariš Tito je v začetku dejal, da je za čas, v katerem živimo, značilen buren razvoj materialnih proizvodnih sil. Dogajajo se korenite spremembe. Vpliv do nedavna vladajočega kapitalističnega družbenega sistema se ozi. Človeštvo je začelo novo epoko svojega razvoja. Socialistični družbeni sistem je poglavitna nova značilnost tega razvoja. Gibljemo se v prehodni dobi od kapitalizma k socializmu v svetovnih merilih. Nastajanje številnih socialističnih držav in krepitev socialističnih in naprednih sil na vseh celinah je poglabilo splošno krizo kapitalizma kot družbenega sistema. Izkoriščevalski kapitalistični sistem je čedalje bolj pod pritiskom demokratičnih množic, ki poučene z izkušnjo mednarodnega delavskega gibanja in z uspehi socialističnih držav nezadržno težijo k sodobnejšim družbenim oblikam. V prid naprednega in socialističnega sveta je pripomoglo tudi razpadanje kolonialnega sveta. Osvobajanje narodov izpod kolonialnega jarma je eno izmed gigantskih storitev našega časa.

V referatu je bilo govora tudi o neločljivi povezanosti interesov socializma in mira. Socialističnim državam, ki morajo zgraditi družbo bogastva in človeške enakosti, je potreben mir, da bi to lahko uresničile. Zato je potrebna kooperacija med državami z različnimi družbenimi sistemi, ki ni le pot miru, temveč tudi pot družbenega napredka in krepitve socialističnih sil. Razpihovanje hladne vojne je napra-

vilo že ogromno škode. To povzroča ogromno trošenje človeških, materialnih in drugih sredstev za orožje, namesto za napredek. Začetek razoroževanja bi pomenil opuščanje reševanja spornih problemov z uporabo sile ali grožnje in odpravljanje ogromnih razlik, ki obstajajo zdaj med razvitimi in nerazvitimi deželami.

Kitajski voditelji tega nočejo razumeti. Oni še vedno mislijo, da lahko pridejo napredne sile na krmilo samo z oboroženim bojem in da je mogoče reševati mednarodne spore samo s silo. Ti voditelji ne morejo razumeti, da politika koeksistence ne pomeni ideološkega kompromisa. V vprašanju vojne ali miru stoji vodstvo kitajske partije na trockističnih pozicijah. Na Kitajskem je prišlo do nadaljnje krepitve birokratizma. Pri tem uporabljajo razne metode, tudi vojaške, za reševanje notranjih problemov. Kitajski voditelji gojijo težnjo, da bi se Kitajska vsilila kot vodilna sila revolucionarnemu delavskemu gibanju. Vodstvo kitajske komunistične partije je postalo središče zbiranja dogmatičnih, stalinskih sil. S tem opravljajo negativno in demobilizatorsko vlogo v delavskem gibanju. Kitajsko vodstvo stalno kleveta Jugoslavijo in ZKJ, ker izboljšujemo odnose s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami, ker smo za mir in miroljubno urejanje vseh spornih problemov med narodi. Politika kitajskega vodstva je naperjena proti osnovnim interesom vseh naprednih in socialističnih sil.

Potem ko je tovariš Tito orisal naše odnose s socialističnimi deželami, komunističnimi in delavskimi partijami, ki se stalno krepijo, je poudaril, da se socializem razvija v specifičnih oblikah neenakomernosti. To spravlja na površje najrazličnejše nazore in poglede, ki jih je mogoče uskladiti samo s konstruktivno razpravo in bojem mnenj, prispevajoč neprestane napore za čim višjo stopnjo sodelovanja med

socialističnimi silami, zlasti tistimi, ki imajo v rokah oblast in katerih odgovornost za usodo socializma je večja in popolnejša.

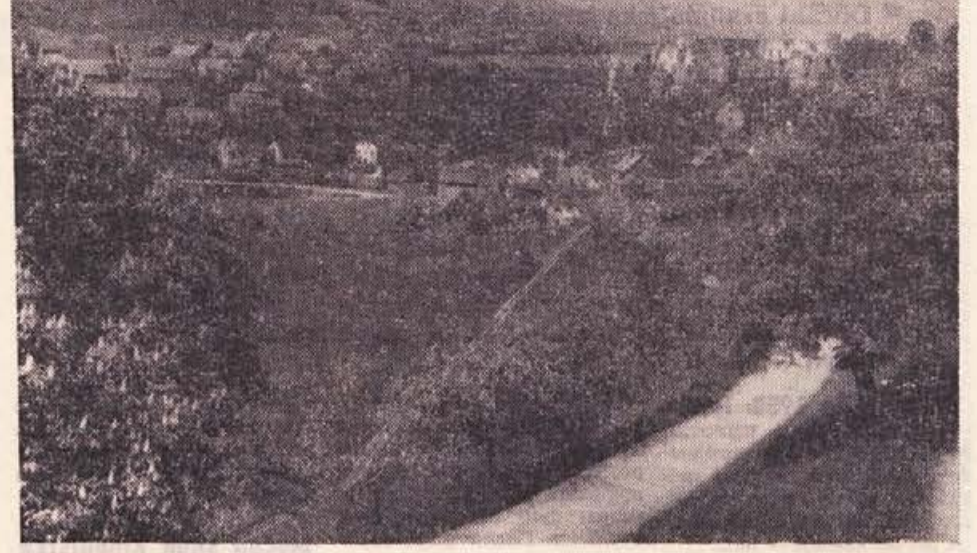
Na koncu je generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz Tito obširno govoril o potrebi po vsestranskem spremljanju in proučevanju sodobnih družbenih procesov. Brez poznavanja le-teh bi težko spoznavali perspektivo družbenih gibanj, teže bi se otresali predsodkov, ki so jih nako-pičili dogodki iz minulosti. Čim boljše in čim bolj objektivno je treba informirati našo javnost in delovne ljudi prek tiska in drugih sredstev informacij o dosežkih drugih dežel, predvsem socialističnih in na novo osvobojenih dežel. Objektivno informiranje ljudi prispeva k spoznavanju in izkušnjem drugih dežel. Izmenjava izkušenj je nujna, kajti vedno se lahko kaj koristnega naučimo od drugih.

Tovariš Tito je zaključil svoj referat z naslednjimi besedami:

»Internacionalizem in humanizem, ki sta značilna za medsebojne odnose v naši socialistični skupnosti, se morata uveljavljati tudi v naših odnosih z drugimi deželami in narodi. Tako bodo plemenita čustva naših delovnih ljudi postala globlja, bolj človečna. S tem bo socialistična Jugoslavija še bolj pridobila na ugledu in si pridobila milijone novih prijateljev, prežetih z istimi težnjami in ideali.«

Jože Horvat - Jaki v Mali galeriji

V ljubljanski Mali galeriji razstavlja te dni Jože Horvat — Jaki samouki slikar iz Nazarij pri Celju. »Divjak Jaki«, kakor ga je imenoval neki kritik, je izredno pronicljiva, ne-navadno temperamentna in nadarjena osebnost. Lok virtuoznega sveta, ki ga gradi v svojem delu, vsebuje elemente današnjega časa, čeprav je v njegovih delih čutiti vpliv tujih starih kultur, npr. perzijske. Že pred leti se je s svojimi deli uveljavil v tujini, razstavljal je skoraj v vseh svetovnih kulturnih centrih.

Kostanji cvetijo v dolini Krke; po dolgi in hudi zimi diha domača gruda vsa prepojena in pomlajena. Lastovke so se vrnile, za njimi pa prihajajo naši dragi rojaki iz vseh koncev sveta. — Na sliki: žužembarški grad, levo spodaj vabljiva Krka

KONEC MAJA BODO PRISLI PRVI IZLETNIKI IZ ZDA

AMERIŠKE PROGRESIVNE SLOVENKE

V Ameriki živi na tisoče jugoslovanskih izseljencev. Večina so organizirani v podpornih društvih, ki so naklonjena današnji Jugoslaviji. Naši izseljenci so se izkazali kot sposobni organizatorji. Tudi napredne slovenske žene v Ameriki imajo svojo posebno organizacijo »Progressivne Slovenke Amerike« (PSA). Sedež PSA je v Clevelandu, svoje krajevne podružnice pa imajo tudi v drugih deželah širne Amerike.

Progressivne Slovenke Amerike so se izkazale posebno med II. svetovno vojno in takoj po njej, ko so zbirale za staro domovino zdravila, hrano, obleke, knjige, pa tudi zdravstvene in druge aparate.

V okviru glavnega odbora PSA je deloval poseben podporni odsek, ki ga je vneto vodila predsednica tega odbora Mrs. Josipina Tratnikova. Bila je štirikrat v stari domovini, jo večkrat prepotovala in obiskala naše zdravstvene in socialne ustanove. Bolničnici v Polju pri Ljubljani so dale ameriške napredne Slovenke dragocen aparat. PSA so bile v stalnih stikih tudi z zavodi za gluho-

neme, slepe in z mnogimi Slovenkami in jim pošiljale pomoč. Lansko leto je bila Tratnikova, po rodu Ljubljancanka, zadnjič v Jugoslaviji. Takoj po vrnitvi v Ameriko jo je zadela kap.

Članstvo clevelandske federacije Slovenske narodne podporne jednote (SNPJ), kjer je bila Josipina Tratnikova marljiva sodelavka in članica glavnega odbora SNPJ v Chicagu in sodelavka glasila Prosvete, je poklonilo znesek 500 dolarjev za opremo posebne sobe v novem slovenskem domu za onemogle v Clevelandu. Zdej nosi ta soba njen naziv. Clevelandske

članice Progressivnih Slovencev Amerike pa so opremile v novem domu za onemogle Slovenke v Clevelandu še dve sobi. V Clevelandu, v državi Ohio, ki mu pravijo ameriška Ljubljana zato, ker živi tu 50.000 Slovencev, deluje devet slovenskih narodnih domov, zdej pa bo nova stavba za ostarele Slovence dokaz velike podjetnosti naših rojakov v ZDA. V novem domu bo prostora za 24 ostarelih Slovencev. Prvi tak dom za ostarele Slovence pa so zgradili pred leti v Fontani v Kaliforniji, ki slovi po izredno ugodni klimi.

JOŽE ŽUPANČIČ

Izšla je 31. številka OBČANA

V uvodu prinaša analizo zborov volivcev v nekaterih večjih delovnih kolektivih. Vinko Mičar razpravlja o problemih obnove mesta in o stanju stanovanjskega sklada v središču Ljubljane.

Franc Rupret je avtor občirnega članka o notranji delitvi stanovanjskih najemnin. V nadaljevanju objavlja list analizo pomanjkljivosti dosedanjih osnutkov občinskih statutov.

Pomembnejši prispevki so še: Financiranje zdravstvene preventive (Marko Jakše), zaključčen pregled

zakonov, ki jih je v svoji mandatni dobi sprejela zvezna ljudska skupščina, in članek Cilke Maležič o široko zasnovanih načrtih za ureditev otroške prehrane v občini Ljubljana-Center. Ta številka »OBČANA« prinaša tudi popoln seznam kandidatov za poslance v republiško in zvezno skupščino, ki so jih potrdili zbori volivcev.

»OBČANA« izhaja vsako drugo soboto na 16. straneh. Letna naročnina je 5000 dinarjev. Naročila in prispevke sprejemata uredništvo in uprava »OBČANA«, Ljubljana, Cankarjeva 5.

S temi besedami je odšel.

Pod sklednikom je bil Danijel med jokom in škripanjem zaspal. Ker se Liza zanj ni zmenila, ga je morala mati spraviti v slamo.

Drugo jutro se je živelo pri hiši, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Po stari navadi se je delalo in Danijel je opravljal svoje posle, kakor da bi nikdar ne bil ušel Jaz pa sem moral odriniti! Zaradi tega nam je mati Barba napravila boljše kosilo in tudi nekaj nacvrta je bila. Se celo belo kavo smo imeli na mizi, kar je bilo takrat nekaj izrednega.

Za slovo smo si segli v roke z očetom in materjo. Pri prihodu nič roke, pri odhodu pa roko — taka je bila tiste dni etiketa v pogorju in po njej si se moral ravnati, če nisi hotel dobiti očitanja, da se ne znaš spodobno ponašati.

»Pa še kaj pridi!« so se glasile poslovnile besede. Meta me je spremljala, kar sem pričakoval. Nosila mi je veliko ruto, v katero so bili zaviti orehi, češplje, ocvrt bob in — če se ne motim — še celo par klobas. Vse to so mi dali pri slovesu in velika bi bila zamera, če bi se hotel tak dar zavrniti. »Ruto o priliki nazaj prinesi!« je spregovorila Presečnica, ko je izročila culo svoji hčeri.

Pred hlevom sta stala Danijel in Liza, a ne skujaj, vsak na enem koncu poslopja. Milo sta gledala za nama, posebno Danijel je bil potr in žalosten. »Oh-ta,« je zastokal, »lepo je bilo, ko si bil tukaj. Kmalu kaj pridi!« Liza je molčala in se grdo držala, ker je bila še vedno jezna na hlapčeta.

Hodil sem od Jelovega brda proti Malenskemu vrhu ter kakor vselej, kadar sem stopal po tej poti, jemal vase lepote pokrajine. Meta je, noseč mojo ruto korakala tik mene kot kupček obupa. Kar pogledati si ni upala vame, ker bi jo drugače zalile solze. To se ji je videlo.

Prišedši na kraj, kjer je v globoki dolini tičala koča karlovskega Anžona, opazim tega pri delu v bregu. Z rovnico je kopal ledino, da so se mu nabirale debele kaplje po obširnem obrazu.

»Hej, zdej pa greš!« je kričal, »pa spet prideš! Novo nji vo kopljem.« Bila sva že precej daleč od

njega, ko je še zavpil: »Meta, le povej Lizi, da kopljem novo nji vo!«

Pod Malenskimi vrhom sva obstala na mestu, ki mu pravijo »Na poklonu«. To je tratina sredi gozda, od koder se vidijo štiri cerkve. Za tabo Mati božja na Gori, pred tabo Sv. Martin v Poljanah, na eni strani Čabrače, na drugi Gabrška gora. Kaki svetniki so tam, tega vam danes ne morem več povedati. V prejšnjih bolj pobožnih časih so ljudje na tem mestu obstajali in se proti vsaki cerkvi poklanjali. Ta navada je morala biti med ljudstvom zelo ukoreninjena, ker je v našem pogorju takih »Poklonov« vse polno.

Tam sva sedla, prejkone v namenu, da bi zavlekla trenutek ločitve. Bilo mi je tako pri srcu kakor nekda, ko sem se ob koncu počitnic poslavljaj od doma in od matere, ki me je vselej spremila nekaj pota. Ko je z vsakim korakom izgubil kos domače zemlje, sedaj sleme rojstne hiše, sedaj stolpič na holmu, sedaj teman gozd na Samsonu, sedaj kaj drugega, se mi je odtrgal kos od srca. Fakrat sem gledal v neštete gube nabrani obraz one, ki je sedaj že dolgo časa po zemljo in ki na svetu ni imela drugega kot skrbi in delo; danes pa v obraz deklici, ki je pričela uživati grenke sadove, katere rodi vsaka ljubezen na zemlji.

Opazil sem, ko je snela ruto z glave in jo položila na travo, da je nosila v lasih rumeni glavnik, ki se navadno nosi ob nedeljah in praznikih. Včasih je prav globoko zasopala in obrnila obraz proti meni, kakor bi mi hotela nekaj povedati. Pa ni ime-

la poguma, da bi spregovorila. Končno je posegla v ruto ter izvlekla iz nje majhen blede rumen »boba«, ki je v pogorju tako gostega testa, da bi bil bolj za strelivo nego za živilo.

»Gotovo si že lačen,« je spregovorila proseeč, »na, jej!« Nekaj sem se obotavljaj, nakar je znova zaprosila: »Pa le jej!« Moral sem jesti in ni odvrnila pogleda od mene, dokler nisem s silo pospravil zadnje mrvice.

Ko je bil bob odpravljen, zopet ni vedela, kaj naj bi govorila. Tedaj je prihitela tolpeca drobnih dolgorepk in je sedla na bližnje bukovo drevo. Zivalce so se z malim telesom obešale po vejah in kljuvale z listov, kar se je dobiti moglo. Nato pa so, kakor so bile prišle, s šumom odhitele. Meti se je bilo med tem časom čelo nabralo v goste gube in pričela je govoriti, prav kakor bi se čul modri oče Boštjan:

»Pa ti mora le čudno biti, če si sam v Ljubljani. Nimaš človeka, ki bi ti kuhal, ki bi ti pral. Če zboliš, si slabši od živine v našem hlevu, za katero se vsaj Liza briga. Ali ne misliš, da ti tega ni treba?«

»Kako si naj pomagam? Kje naj vzamem kuharico? Stare ne maram, mlade ne doblim.«

Zaiskrilo ji je v očesu in opazil sem, da postaja jezna. »Ne govori tako nespametno! Pogledaj gospoda v Javorjah: vzel je sorodnico k sebi in streže mu, da je zadovoljen.«

»Kje naj doblim sorodnico? Če je mlada, ne bo hotela priti.« V bližini je nekaj belo cvetelo. — Nadaljeval sem: »Kaj potem? Tak sem kot tole: sedaj pred zimo cvete in kaj bo iz tega? Cvet odpade in prav nič ne bo iz tega. Če je mlada, ali naj jo vzamem?«

Rdeče se ji je zalil obrazek, ko je zastokala: »Kdo govori o tem?« Roko je pritiskala na prsi, da bi ukrotila razburjeno srce.

Odgovoril sem: »Če to ni, potem je pa še manj! Ti ne poznaš mesta in njegovih hudobnih jezikov. Ne boš štiri tedne pri meni, pa se na ulico ne boš upala, tako te bo sram.«

MIHA BALOH - glavni junak „Nevesinjske puške“

Prostrano dvorišče nekdanjega kostanjeviškega samostana je te dni vse živo. Zagrebško filmsko podjetje Jadranski film snema zgodbo o uporih proti Turkom pod naslovom »Nevesinjska puška«. To bo cinemaskopski film, naslonjen na zgodovino hercegovaškega ljudstva, ki se je uprlo turškemu nasilju.

Ko človek vstopi na dvorišče, kjer prav zdaj snemajo množične prizore, se ne more načuditi delovni vni, pa spet potrpežljivosti znanega jugoslovanskega režiserja ZIKE MITROVIČA. Okoli sebe je imel kakih sto ljudi, v glavni domačini, ki jih je razporejal v dve bojni vrsti. Sablje so se bliskale v soncu, po arkadnem dvorišču se je razlegel divji krik, ki mu je sledilo nekaj prav tako divjih situacij in okrvavljena vrsta Turkov je bila potisnjena ob zid. Toda strašni prizor bi se nadaljeval, da v tem trenutku ne plane med vrste Mišo Ljubobratič — Miha Baloh in pomiri razljučene Hercegovce.

Ime glavnega igralca v tem filmu je dandanes splošno znano. To je naš slovenski rojak MIHA BALOH. Doslej je nastopil v enajstih filmih, v katerih je oblikoval devet glavnih in dve srednji vlogi. Med temi filmi sta le dva slovenska, ostali so posneti v drugih republikah in v Italiji, kajti Baloh se je uveljavil tudi v italijanskem filmu. Lepa žetev, če pomislimo, da se je to zgodilo v zadnjih treh letih. Baloh je danes med najvidnejšimi jugoslovanskimi filmskimi igralci. Za seboj ima splet sijajnih kreacij, ki so mu prinesle splošno priznanje filmskih strokovnjakov in občinstva, priznanje pa mu je dala tudi puljska arena. Deset let je delal v tržaškem gledališču, potem ko je končal svoje študije v razredu profesorice VIDE JUVANOVE. V Trstu je oblikoval po sedem vlog v sezoni. To je bilo strašno delo, toda Baloh je s tem dobil trdno in zanesljivo osnovo, na kateri, kakor sam pravi, gradi dalje.

Miha Baloh je pravkar končal nov kader za »Nevesinjsko puško«. Odložil je sabljo in pogovor je stekel.

— Kako se počutite v tem okolju? Vam pokrajina uga-ja?

— Dolenjska — je rekel — je zame veliko odkritje. Izredno mi je. Ko človek hodi po vaših krajih, mora postati romantičen. Nikar se ne prestrašite! Romantičen, s tem mislim romantiko v najplemenitejšem pomenu te besede. Zmeraj so govorili, da je Dolenjska odmaknjena,

brez turističnih možnosti, rekel bi brez posebnosti. Tako je ostala nedotaknjeno ozemlje, pristno, nepotvorjeno in ima prav zato svoje velike specifične vrednote. Kakor hitro bom imel čas, bom prišel semkaj na počitnice. Potreben sem miru in upam, da mi ga bo dala vaša Krka.

— Večkrat so vas angažirali v različnih republikah, pa tudi v zamejstvu. — Kako se počutite, ko sodelujete drugod?

— Dobro se počutim, lahko se živim, različna govornica nas ne moti, sicer pa je pri igralcu važna osebnost in notranja dinamika, predvsem pa iskrena volja in hotenje, da nekaj daš. Ne smemo pa pozabiti nečesa, namreč dejstva, da so v filmu v prvi vrsti kriteriji z ekonomskim kurzom, da tu ni kakih sentimentalnih aspektov, marveč ima absolutno prednost uporabnost in kvaliteta posameznih igralcev in da je od tega odvisen angažma. Pri tem se kajpak pojavljajo določene težave. Gledališče je izrazito vezano na materinščino, film, spriči majhnosti naše filmske industrije — ne. Tu je gotovo ena od težav, kajti težko je do potankosti obvladati tuj jezik.

Snemanje je medtem teklo

znati, da me je prešinilo, da tisti Baloh, ki zdaj stoji pred snemalnimi kamerami in žarometi, ni več tisti, ki sem ga pravkar videl in se z njim pogovarjal. Ne, pred nekaj trenutki je bil povsem navaden in preprost znanec z Gorenjske, ki je kramljajal z menoj, zdaj pa je njegov obraz poln hercegovske tršastosti, bojnega zanosa in plemenitosti obenem.

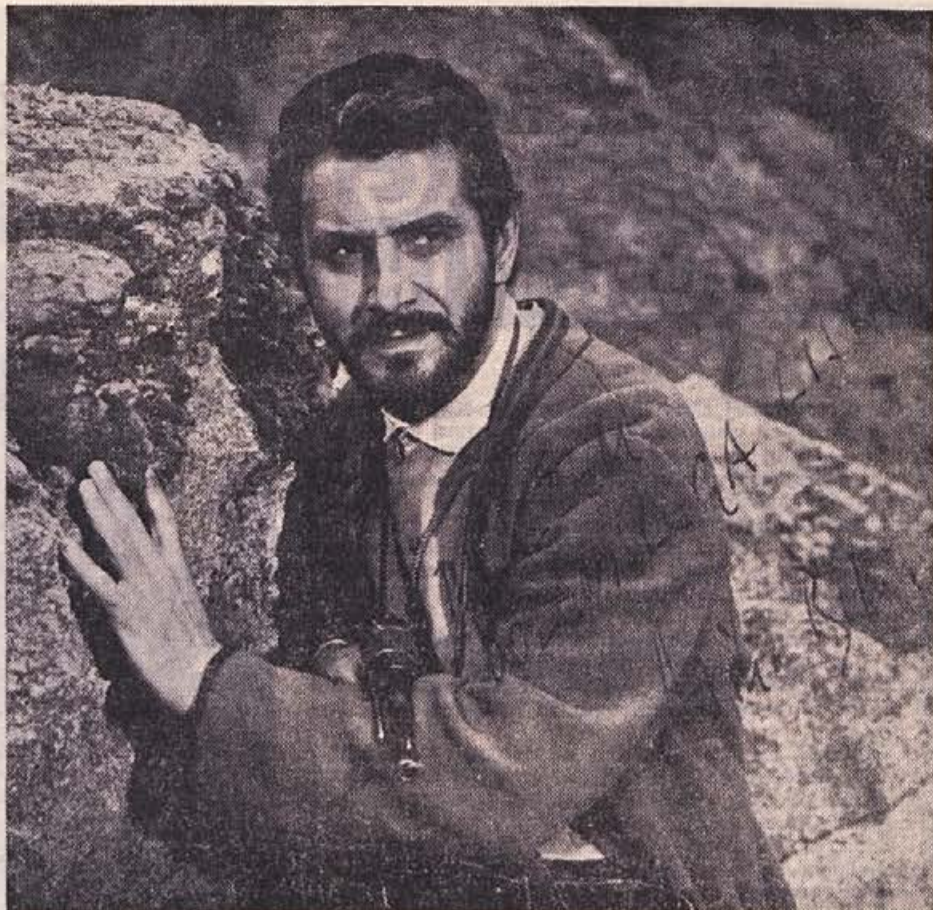
Kamere so prenehale in Baloh je prišel pod stopnišče in spet čisto preprosto naročil cvička.

— Kakšen je vaš odnos do gledališča, kaj menite o njem kot filmski igralec?

— Gledališče je mati vsega igralstva. Prav je, da igralec pokaže svojo osebnost tudi na televiziji in v filmu, toda gledališče je matica, je rezervoar vsemu igralstvu.

— Kako gledate na filmskega igralca oziroma na ta poklic?

— Težak je. Film zahteva popolno koncentracijo, kajti film lahko — in dostikrat tudi delajo tako — začno snemati pri koncu. Posebno neprijetni pa so pri tem poklicu večni kovčki. Danes smo tu, jutri že na Reki ali pa v Beogradu, in povsod se je treba hitro prilagoditi in živeti.

»BRALCEM DOLENJSKEGA LISTA — MIHA BALOH« — posvetilo nosilca glavne vloge v novem jugoslovanskem filmu NEVESINJSKA PUSKA, ki ga snemajo te dni v kostanjeviškem gradu.

biti odgovorna vsa naša družba. Nadalje menim, da se vse preveč izogibamo »kravro zaresnih scena«, ki bi jih morali izpovedati, morali prikazati.

Vso podporo šolanju in vzgoji

Franc Režun je kandidat prosvetne skupine v občinski skupščini. Na trebanjski osemletki velja za vzornega predmetnega učitelja in vzgojitelja, razen tega pa opravlja še dolžnost upravnika matične knjižnice v Trebnjem. Je član občinskega odbora SZDL, predsednik idejno-vzgojne komisije pri tem odboru, član šolskega odbora, starešina tabornikov, razen tega pa tudi redno dela za med-občinski in republiški Zavod za prosvetno in pedagoško službo. Seveda s tem njegovo delovno področje še ni izčrpano, saj je na vprašanje, koliko funkcij ima, kratko rekel: »Sem povsod, kjer je treba, da se še družini ne morem dovolj posvetiti.«

Pogovor z njim smo začeli med odmorom, ko se je tovariš Režun že pripravil na naslednjo uro. Vprašali smo ga, kako je kaj zadovoljen z uspehi in delom svojih učencev.

»Povsem nisem zadovoljen,« je dejal. »Opažam, da so učenci premalo vztrajni in precej hitro pozabljajo. Verjetno bo v novih šolskih prostorih, ki jih komaj pričakujemo, možno uporabiti nove metode. Na ta način bi učencem nudili možnost, da bi hitreje osvojili potrebno znanje, nam učiteljem pa bi bilo to v veliko zadovoljstvo.«

»Za kaj se boste potegovali kot odbornik?«

»Ugotavljam, da bo treba veliko delati zlasti pri izvajanju načel šolske reforme in samoupravljanja v šolstvu. Šolam bo treba zagotoviti večjo materialno osnovo, brez katere bi zmanj pričakovali boljših uspehov.«

»Menite, da je potrebno biti angažiran v družbenem življenju?«

»Vsekakor. Kdor se ne vključuje v celoten družbeni tok, se tudi pri svojem poklicnem delu ne more dovolj uspešno uveljaviti. Seveda

Franc Režun

mora biti ta angažiranost v okviru lastne zmožnosti, ker bi prevelik trud na drugih področjih lahko oslabil kvaliteto poklicnega dela, ki pa je mora biti na prvem mestu.«

Milijon dinarjev za kulturno-prosvetne namene

Na nedavnem posvetu predsednikov sindikalnih podružnic v novomeški občini so razpravljali o sredstvih, ki so potrebna za poživitev kulturno-prosvetnega dela, oddiha in razvedrila. Prošnje

raznih kulturnih ustanov natelevajo pri kolektivnih na gluha ušesa. Vzroki so v tem, da prihajajo takšne prošnje ob nepravem času in da so programske slabo utemeljene. Treba bo torej izdelati program dela na tem področju, ugotoviti, koliko sredstev bi v te namene potrebovali, in kolektive zaprositi za pomoč že v začetku leta, preden so sredstva po zaključnih računih razporejena. Na posvetu so sprejeli tudi predlog, naj bi vse sindikalne podružnice v občini prispevale po 5 odst. od kvote članarin, ki jim ostane za njihove potrebe. Na ta način bi se zbralo vsako leto po približnih izračunih okoli 1 milijonov dinarjev. Program dela bo razen Novega mesta zajel tudi krajevna središča.

lo v Zagrebu 34 glasbenih prirediteljev. Sodelovali so ugledni gostje iz drugih držav in domači ansambli. Najuglednejši gost je bil 81-letni skladatelj in dirigent Igor Stravinski. Pred odhodom se je o mednarodnem festivalu v Zagrebu izrazil zelo pohvalno.

FRANKFURT — Letošnja mirovna nagrada nemških knjižotročev bodo podelili filozofu Carlu F. von Weizsackerju.

»Največji festival sodobne glasbe«

Mednarodni glasbeni bienale v Zagrebu je končan. Intendant hamburške opere Rolf Liebermann je o prireditvi dejal, da je bil zagrebški bienale največji festival sodobne glasbe doslej. Zato bi naj zagrebška prirediteljstva s svojo širino in pestrostjo omogočila, da bi v moderni glasbi ločevali pšenico od plev.

V devetih dneh se je zvrsti-

Prizor iz filma NEVESINJSKA PUSKA. Posneto te dni v Kostanjevici na Krki.

— Ali dandanašnji dobivajo filmski delavci pravično oceno za svoje ustvarjanje, ki je vezano poleg teh še na nešteto drugih težav?

— Lahko bi bili objektivnejši v svojih ocenah. Prepogosto krivimo samo ustvarjalce, pozabljamo pa, da je odgovorna oziroma bi morala

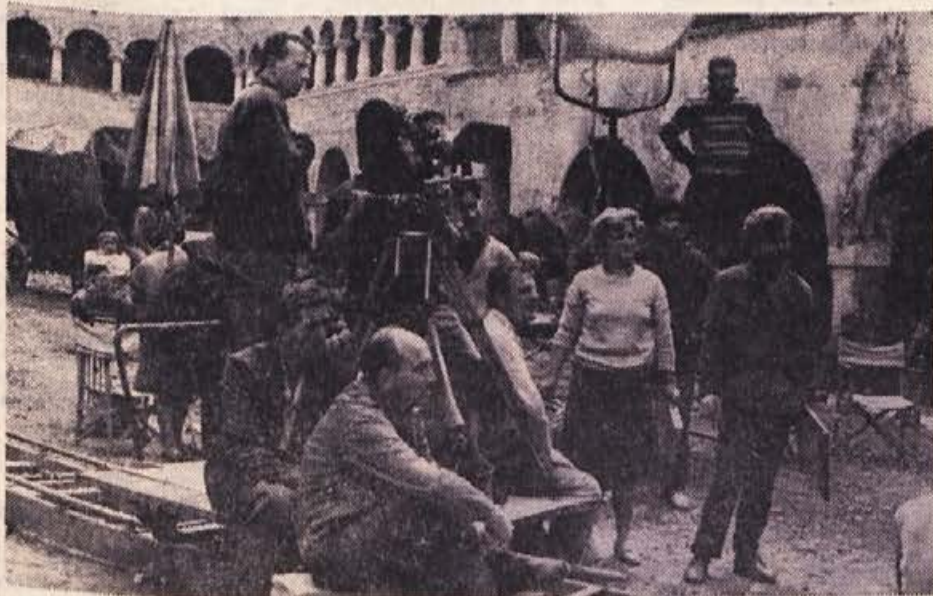
Umetnik namreč dobi svoje zadoščanje tedaj, ko v njem zraste zavest, da je družbi, katere član je, v resnici nekaj povedal, nekaj dal.

— Kaj pa vaši načrti?

— Načrti? Jaz z vsakim filmom, ki ga končam, zaključujem svojo filmsko kariero, kar spriči majhnega števila filmov, ki jih pri nas izdelamo, ni nerealno. Moj cilj ni igrati velike vloge, toda rad bi ustvarjal.

Spričo Balohovega talenta in kreacij, lahko trdno upamo, da bo umetnik še nadalje ustvarjal in nam še marsikaj dal, saj je poln ustvarjalnega zanosa in na vzponu svojih najboljših sil.

LADO SMREKAR

NEVESINJSKA PUSKA — prizor s snemanja na dvorišču nekdanjega kostanjeviškega samostana. — Režiser: Ziga Mitrovič; pomočnik režiserja: Miki Stamenković; mojster fotografije: Ljubo Petkovski.

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

19

Dimitrov takoj zaposli Goebbelsa: »Kaj ni sam fuhrer pozdravljal ubijalce in ali se ni z njimi solidariziral?« — Dimitrov je namignil na znani Hitlerjev telegram ubijalcev v Potempi, ki so bili za časa Pape nove vlade obsojeni na smrt, ker so ubili delavca Pitzruha. Dimitrov pa svojo misel se razvija: »Göring je izjavil pred sodiščem, da komunizem pomeni ubijanje. Znano je, da je bilo v Nemčiji po vojni nekaj političnih umorov. Ubila sta bila voditelja delavskega razreda — Karl Liebknecht in Rosa Luxemburg. Ubila sta bila tudi buržoazna politična delavca Rathenau in Erzberger. Priča naj pove, kdo je izvršil te politične umore v Nemčiji? Ali je znano, da so morilci v desničarskih krogih, ki so danes zavezniški nacisti?«

Goebbels se znova izmika odgovoru. Skušaja biti po svoje duhovit, da bi v dvoranah pred svojim poslušalstvom zablestel: »Pa vendar ne želi Dimitrov začeti z zgodovino od Adama in Eve?«

Toda že odgovori Dimitrov in jasno osvetljuje Goebbelsovo »duhovitost«: Zelo sem zadovoljen s tem odgovorom. Pogosto je izmikavanje najboljši odgovor.

Goebbels se trudi, da bi ublažil vtis, ki ga je na poslušalce napravilo iztrgano priznanje, da so organizatorji mnogih terorističnih napadov v vrstah nacističnih naslednikov, da bi se branili pred revolucionarnimi delavci...

Iz tega Dimitrov zaključuje: »To pomeni, da so se nacionalsocialisti branili.«

Goebbels: »Seveda! Mar mislite, da smo mogli dopustiti, da nas iztrebite?«

Tedaj Dimitrov zahteva od ministra odgovor: »Ali mar ne mislite sedaj, da imajo komunisti prav tako malo pravice braniti se?«

Goebbels ne najde odgovora.

Na procesu sta Göring in Goebbels dala nekaj izjav, ki so si nasprotovale. Tako je bila na primer kaj nenavadna okoliščina, da so bili na dan požara vsi nacistični voditelji v Berlinu. To dejstvo je govorilo proti nacistom. Goebbels zato skuša v svojem pričevanju pojasniti:

»Bilo je golto naključje, da so se prav tega dne vsi gospodje zbrali v Berlinu, ker je imela vlada za sedanje.«

Štiri dni pred to izjavo pa je izjavil Göring pred sodiščem, da je bila seja vlade določena za 28. februar in za 1. marec. Nekdo je lagal. Ali Goebbels ali Göring? Proti Goebbelsu govori dejstvo, da 27. februarja zvečer ni bilo nobene seje. Proti Göringu pa dejstvo, da bi moral Hitler po že vnaprej določenem razporedju govoriti na volilnih zborih: 28. februarja v Leipzigu, 1. marca pa v Breslauu. Lagala sta torej oba ministra.

Toda to ni edini primer. Göring je pred sodiščem pojasnjeval, ko je govoril o usodni noči: »Nato sem šel v svojo sobo in tam našel Reichskancelerja (Hitlerja) z gospodom von Papanom.«

Goebbels pa je pred sodiščem dejal: »Pri vzhodu v Reichstag sva natekla (mislila sebe in Hitlerja) na ministrskega predsednika Göringa.«

Vse to kaže, da sta se gospoda ministra precej slabo naučila svojih vlog. Toda dejstva so dejstva in iz njih lahko zaključimo samo to, da se ministra nista nadejala, da bosta morala pred svojim lastnim sodiščem, kjer naj bi se počutila kakor doma, govoriti tako podrobno o vsej zadevi. Nista mislila, da bosta natekla na obtožnico, ki bi bil izklesan iz takega materiala, kot je bil Dimitrov.

Goebbels je vstopil v dvorano kot zmagovalec, toda odšel je poražen. Prav tako kot Göring. V dvorani nacističnega sodišča, v svoji nacistični sredini sta bila osamljena: niti eden izmed poslušalcev ni napravil niti ene demonstrativne kretnje proti Dimitrovu. Vsi so čutili Göringov zlom in Goebbelsovo nemoč v spopadu s silo, ki je vela iz Dimitrova. Nacistično občinstvo je obsedelo kot ocarano. Potem ko je zapustilo sodno dvorano, se je razhajalo po mestu in pripovedovalo o tem neeknem dvoboju. Govorice o tem so kmalu zajele vso Nemčijo. V tistem času sta dobila Göring in Goebbels posebna primika — ljudje so govorili o njima, čes da sta »dyvorna norca«, tako sta se vsaj predstavila v dvoboju z Dimitrovom.

PRICHE IZ NACISTIČNIH ZAPOROV

Sodišče je nato obravnavalo osnovno vprašanje: ali je res kompartija Nemčije pripravljala za 27. februar 1933 oboroženo vstajo in ali je res, da bi moral biti požar v Reichstagu znamenje za vstajo? — To je tretja politična etapa procesa.

V dvorano prihajajo nove pričice. To so sinovi nemškega delavskega razreda. Prihajajo iz zaporov. Mesec in mesece so jih mučili v zaporih, po kazematah in v koncentracijskih taboriščih. Tam so jih zastrašili in jih pripravljali na proces, da bi tam govorili o pripravah na vstajo. Nacisti so bili prepričani, da so jim zlomili revolucionarni duh in da bodo govorili to, kar so jim vtepli v nečloveškemu mučenjem. Toda nacizem je prav tujak pretrpel enega izmed svojih najtežjih porazov. Dimitrov je razkril metode predhodne preiskave nacističnega pravosodja.

Te pričice so pripeljali iz zaporov na sodišče močno zastražene. Prišli so delavci iz neke vasice v bližini Frankfurta na Maini. Priznati bi morali, da so na svojih šestankah govorili o oboroženem prevratu, o tem, da morajo pobiti policijske uradnike in da morajo vreči v zrak električne centrale.

Pogostna so srečanja fantov v uniformah z našo mladinco in pionirji. Na delovnih akcijah, skupnih prireditvah, športnih tekmovanjih in izletih, med obiski v kavarinah in solah, na zabavah v domovih JLA in v klubih preživijo vojaki in gojenci vojških šol ter akademij mnogo skupnih ur z mestno in podeželsko mladinco ter s pionirji. Tako se mladi rod spoznava, ustvarja nova poznanstva in izmenjuje izkušnje. Proslava dneva mladosti pa je priložnost, ko so ta srečanja še pristnejša. Tako je bilo tudi v naših krajih pretekli teden, ko so mladi borci iz vrst JLA skupno z ostalo mladinco tekli v štafeti mladosti in se veselili na skupnih prireditvah ter športnih srečanjih. Na sliki: Fantje in dekleta so obiskali letalce v eni izmed naših letalskih baz in jim čestitali za 21. maj — dan letalstva naše slavne JLA.

Preložene eksplozije v Ameriki

Nova možnost za sklenitev jedskega sporazuma? — Poslanica premiera Hruščova predsedniku Kennedyju in obvestilo britanskega zunanjega ministrstva — Bo zmagala pamet ali trma?

Združene države Amerike so sklenile, da bodo preložile tri manjše jedske poskuse, ki so jih nameravale opraviti še ta mesec v pušavi Nevada. Tako so se haščevalci odločili potem, ko je predsednik Kennedy prejel noto sovjetskega premiera Hruščova. Bela hiša ni hotela o vsebini tega dokumenta povedati ničesar. Kljub temu pa v washingtonskih diplomatskih krogih preložitev predvidenih eksplozij včasno spravljajo v zvezo z uradno poslanico sovjetskega premiera Hruščova.

TRETJE NADSTROPJE ZAPRTO

Tretje nadstropje Eifflovega stolpa v Parizu je od 8. maja dalje za občinstvo zaprto. Ta varnostni ukrep je bil potreben, ker sta se v pičlih štiriindvajsetih urah z najvišje razgledne ploščadi svetovno znamenja stolpa vrgla v globino dva mlada človeka. Tretja ploščad pa nikakor ni najbolj pogostna odskočna deska v smrt. Samo deset ljudi se je potrudilo splezati tako visoko, da bi si s skokom z višine 300 metrov zelo življenje. Z druge ploščadi je doslej skočilo v smrt 67, s prve pa celo 245 obupancev.

Nobena od teh treh razglednih ploščadi ni obdana z ograjo, ker se to direktni Eifflovega stolpa ni zdelo potrebno. Steklena stena bi lomile perspektive, razen tega pa bi jih bilo možno redno čistiti le z največjimi stroški: visoke jeklene ograje pa bi jim smele razgled. Varnostne mreže pod ploščadmi hi spet tistim, ki so se zadržali za samomor, težko preprečile še drugi skok iz mreže.

Sporočilo ameriške komisije

Pretekli petek so se poslovili od Novega mesta prvi maturanti srednje kmetijske šole na Grmu. Za slovo so se popeljali skozi Novo mesto; malokdaj vidimo traktorista z »metuljčkom«, tokrat pa smo ga, ko je pogumno šofiral skozi mesto.

Zopet iglice veselju

Ameriško letalstvo je — kakor je bilo šele zdaj objavljeno — 8. maja poslalo na pot okoli Zemlje še en paket »vesoljskih igel«. Gre za 400 milijonov drobenih bakrenih iglic, ki jih imenujejo tudi dipole; izstrelili so jih s posebnim satelitom z nekega letališča v Kaliforniji.

Bakrene iglice, ki so tanjše od človeškega lasu, služijo študiju nove metode raziskave, ki bi zajela vsa Zvezna ozemlja okoli 1,9 centimetra, pa so tako kot treslovo plešeno lasu. Bakrene iglice naj bi ustvarile tanek obroč okoli Zemlje, ki bi ga Američani okolišči, vendar jim ni uspelo.

Delavo teh dipolov so okoli 20 kilogramov Bakrene iglice, ki so sestrajeno krožijo okoli Zemlje, potrebujejo za eno obkroževanje Zemlje. Ta oblak se bo čez nekaj mesecev ustvaril nepretrgano okoli Zemlje. Ta pas iglic bo dobil naziv »vesoljski pas«. Do tedaj bodo sončni plovci in druge vesoljske opreme, ki so poslani v vesolje, imeli na razpolago ta pas iglic, ki bo določil pot in potisnil iglice v ozračje, kjer bodo zrasle.

Nobelovec Pauling opozarja

Znani ameriški znanstvenik in Nobelov nagrajence Pauling je na nekem zborovanju v New Yorku opozoril na nadalje večjo nevarnost, da izbruhne atomska vojna. Pauling je svoje opozorilo podkrepil z dejstvom, da namerava NATO ustanoviti večstransko jedsko silo, to pa po njegovih besedah povečuje možnosti, da dobi tudi Zahodna Nemčija atomsko orodje neposredno v svoje roke. Kolikšna je v tem primeru nevarnost, pa verjetno ni treba posebej poudarjati.

Doplačilo

Dnevnik »Morgenblatt« iz Osla je pred kratkim objavil novico, da so na Švedskem ujeli nekega norveškega študenta — brez vozne karte. Zato je moral plačati kazen in vožnjo v znesku 113,50 krome. Čez nekaj časa je prejel od švedskih železnic še račun za 26 krom, ker so ugotovili, da se je peljal — po vagonom prvega razreda.

Poljubljanje ni zanimivo

Zanimiv eksperiment je napravila britanska televizijska družba ABC v sodelovanju s pedagoškim oddelkom univerze v Cambridgeu o vplivu televizijskih oddaj na otroke. Trem desetletnim in trem trinajstletnim otrokom so kazali grozljiv pustolovski film o pristanku na Veneri. Pri predvajanju tega filma so na skrivaj filmali še otroke same in posneli njihove pripombe na magnetoskopski trak. Reakcija otrok vsekakor filmu ni bila v čast. Trinajstletniki so filmu o potovanju po vesolju in o dogodivščinah na Veneri komaj bežno gledali. Namesto o filmu so se pogovarjali o svoji prijateljstvih, njihove mlajše vrstnike pa je filmska zgodba bolj zanimala. Pri neki sceni s poljubljanjem so se trinajstletniki dolgočasili, desetletniki pa so se ob tej sceni sicer mužali, toda kazalo je, da jih ne zanima posebno. Otroci so potem izjavili, da se jim zdelo otroške oddaje večinoma neumne in neverjetne.

Profesor Arnold Lloyd iz Cambridgeke univerze je na tiskovni konferenci izjavil, da je posebno za trinajstletne otroke mešanica fantazije in resničnosti nesprejemljiva. Otroške pripombe otrok mnogo bolj kot doslej.

Zal smo že o pohodu mladih jugoslovanskih veterinarjev po znanih krajih Dolenjske, krajin in Kočevske, kjer je med NOB uspešno delovala partizanska veterinarska služba. Na sliki: tovariš Janko Rudolf in drugi gostje ob otvoritvi razstave

Gardisti čestitajo

Fantje, ki so pri voljnih v Han Plesku pri Sarajevu, čestitajo vsem mladincem in mladinkam za praznik mladosti, bratom, staršem in sestram pa lep pozdrav! Ivan Pue iz Sevnice, Anton Kosle iz Metlike, Peter Rade iz Črnomlja.

Prebivalcem Trebnega in Trebelnega

pošiljajo iskrene pozdrave vojaki iz Skopja: Jože Kolnik, Alojz Kek, Alojz Prime, Jože Rajer, Ladislav Konec in Ivan Pekolj. Hkrati pozdravljajo soročnike in znanke, mladino pa pošiljajo čestitke za dan mladosti.

Takole so pretekli terek v Novem mestu množično sprejeli republiko Šteto mladosti in njenim nosilec naročili, naj ponesejo dragemu predsedniku republike tovaršu Josipu Brozu Titu prisrčne pozdrave vseh prebivalcev Dolenjske in partizanskega Novega mesta

Gorčene bolničarke v Franciji

boljo za vsakega bolnišničarke je okoli 7000, potrebovali pa bi jih najmanj 15.000. Zaradi tega ima z bolničkami večkrat opraviti nelikuzano in strokovno neizvezbano osebo. Tako je ne samo v Parizu, ampak po vsej Franciji: nihče ne delati po bolnišnicah, kjer je obvezen delovni teden 43 ur, k temu pa je treba opravljati še nočno službo, mesečne plače pa so izredno nizke. Redno se dogaja, da po nekaj letih službe bolničarke zapuščajajo svoje delovno mesto in odhajajo na zasebne klinike, kjer so bolj plačane in kjer delo ni tako naporno.

Poljubljanje ni zanimivo

Zanimiv eksperiment je napravila britanska televizijska družba ABC v sodelovanju s pedagoškim oddelkom univerze v Cambridgeu o vplivu televizijskih oddaj na otroke. Trem desetletnim in trem trinajstletnim otrokom so kazali grozljiv pustolovski film o pristanku na Veneri. Pri predvajanju tega filma so na skrivaj filmali še otroke same in posneli njihove pripombe na magnetoskopski trak. Reakcija otrok vsekakor filmu ni bila v čast. Trinajstletniki so filmu o potovanju po vesolju in o dogodivščinah na Veneri komaj bežno gledali. Namesto o filmu so se pogovarjali o svoji prijateljstvih, njihove mlajše vrstnike pa je filmska zgodba bolj zanimala. Pri neki sceni s poljubljanjem so se trinajstletniki dolgočasili, desetletniki pa so se ob tej sceni sicer mužali, toda kazalo je, da jih ne zanima posebno. Otroci so potem izjavili, da se jim zdelo otroške oddaje večinoma neumne in neverjetne.

Profesor Arnold Lloyd iz Cambridgeke univerze je na tiskovni konferenci izjavil, da je posebno za trinajstletne otroke mešanica fantazije in resničnosti nesprejemljiva. Otroške pripombe otrok mnogo bolj kot doslej.

Profesor Arnold Lloyd iz Cambridgeke univerze je na tiskovni konferenci izjavil, da je posebno za trinajstletne otroke mešanica fantazije in resničnosti nesprejemljiva. Otroške pripombe otrok mnogo bolj kot doslej.

Zal smo že o pohodu mladih jugoslovanskih veterinarjev po znanih krajih Dolenjske, krajin in Kočevske, kjer je med NOB uspešno delovala partizanska veterinarska služba. Na sliki: tovariš Janko Rudolf in drugi gostje ob otvoritvi razstave

Ameriški znanstveniki za omejevanje rojstev

Ameriška akademija znanosti je v poročilu, ki ga je objavila pred kratkim, zahtevala takojšnje ukrepe, da bi s propagando prostovoljno omejitve rojstev zadržali nepretrgan porast prebivalstva po vsem svetu. »To je razen vprašanja ohranitve miru najbolj pereč problem«, je rečeno v tem poročilu. Skrbno pa so se izognili izrazu »kontrola rojstev«. Akademija ugotavlja, da se pri sedanjem tempu porasta število prebivalstva na svetu vsakih petindvajset let podvoji. Leta 2000 bo na svetu 2,77 milijarda prebivalcev, leta 2070 pa 4,1 milijard. Zato predlagajo, naj bi razvili način za načrtovanje rojstva. Akademija meni, da bi razvoj razvoja vseh držav na svetu bil razvitih deželah.

Nepoštene domači ted-

... v... ali sinu, ki je...

Tudi bolniki trpijo zaradi tega stanja. V Franciji jih je povprečno okoli 350.000, zato 50.000 bolničark v dveh izmenah ne more zadostovati. V bolnišnicah poleg tega primanjkuje postelj. Večkrat se dogaja, da morajo v bolnišnicah odkloniti sprejem celo luhih bolnikov in ranjencev, ker pač nimajo prostora, in jih tako pošiljajo iz ene bolnišnice v drugo. V tem pogledu tudi na zasebnih klinikah stanje ni mnogo boljše.

Francoski zdravstveni minist-

Francoski zdravstveni minister je priznal, da bi položaj v bolnišnicah zelo pored in da ga bo treba čimprej izboljšati. Mami, da bi bilo potrebnih za gradnjo novih bolnišnic 25 milijard frankov. Vprašanje je seveda, če mu bodo to vsoto odobrili. Kljub temu pa ima Francija vse finančne možnosti, da bi v kratkem času izboljšala žalostne razmere po bolnišnicah. Neke francoske tednik je te dni omenil, da se stroški francoske »force de frappe« (oborožitve) vrtilo med 35 in 50 milijardi frankov letno. To visoko vsoto so brez dvoma imeli pred očmi demonstranti.

Dolenjci v Kumanevem

se spominjajo domačin in jim pošiljajo iskrene pozdrave, prav tako vse mladinici in domačih krajev, kateri želijo za 25. maj še mnogo vseposlov. Ciril Poljanec, Alojz Blažič, Alojz Zveglje, Stanko Pozun, Martin Zupanec.

Čestitka za 25. maj

Dolenjski fantje, ki služijo v sosednji sodo, da bi se tam onesvestila. Izkoristil sem priložnost in tiho izginil. Izpolnjevanje obveznosti do družbe je resnično zamaoten problem.

Jenny Lind je gostovala tudi v Ameriki, kjer jo je začudilo, da se tamkajšnje ženske tolikanj razlikujejo od evropskih. Zato je vprašala nekega diplomata, kako je s to rečjo.

»Ženske so tukaj vse drugačne kot pri nas,« je rekla. »No, razlika ni posebno velika,« je ta dejal. »Evropske ženske zarde, če so v zadregi, tu, v Ameriki, pa so v zadregi, če zarde.«

— Kupim — samo brez embalaže! —

— Vse pakete bova morala znova odpreti — izgubila se je moja malica...

F. Olli

DAVEK

»Gospodarski položaj je v naši družbi zelo kritičen,« je dejal gospod Jakari. »Prav zato je treba najstrože obsojati neresnost, ki jo kažejo naši državljanji do svojih družbenih obveznosti v trenutku, kadar skupnost pričakuje njihovo podporo. Ti ljudje sploh ne razumejo, da neizpolnjevanje obveznosti prizadene na koncu nje same.«

»Verjetno menite, da bi morali državljanji pisмено in vnaprej obvestiti davčne organe o svojih dohodkih in da bi morali svoje davčne obveznosti redneje plačevati, kar se v zadnjem času ni dogajalo.«

»Prav tako,« je potrdil gospod Jakari. »Če pogledamo ta problem s stališča skupnosti...«

V tem trenutku je pri vratih pozvonilo. Bil sem na obisku pri Jakarjevih, gospa Jakari pa je s svojim šestletnim sinkom odšla v okolico mesta nabirat borovnice. Gospod Jakari je šel odprt. Pred vrati je stal mlad mož z nekakšnimi papirji v rokah.

»Ali imam čast govoriti z gospodom Jakarijem?«

»Da, jaz sem Jakari.«

»Prisel sem kasirat občinski davek za lansko leto. Danes je zadnja priložnost, da to storite.«

»Ah, tako,« je zajeljal gospod Jakari in se odkajšjal. »Ah, tako, res... zares, gospoda Jakarija trenutno ni doma. Odešel je na sprehod v okolico mesta. Pojutrišnjem bo, mislim, prav gotovo...«

»Toda malo prej ste sami priznali, da ste vi gospod Jakari.«

»Jaz? Mar sem jaz to rekel? Nikakor ne... Jaz sem namreč njegov brat. Da, njegov mlajši brat. On pa je odšel, saj sem vam rekel, da je šel na sprehod.«

Tedaj so se odprla vrata in v stanovanje je vstopila gospa Jakari s sinkom.

»Pa smo zopet doma!« je vzkliknila olajšano. »Glej, no, goste imamo v hiši!«

»Oprostite,« je zopet spregovoril davčni izterjevalec. »Ali ste vi prava gospa Jakari?«

»Prava? Kako to mislite?« je vzkliknila. »Seveda sem. Za kaj pa gre? Kaj se je zgodilo? Karel, mar mi kaj ta-jiš? Torej imaš kakšno... oh, oh...«

»Ali vam je vaš soprog morda kaj omenil o občinskem davku? Ali vam je morda naročil, da bi ga plačali? Ali je morda vam izročil določen znesek denarja za primer, če pride izterjevalec?«

»Meni? Zakaj?«

»Ne... nikakor ne... vsekakor... pojutrišnjem...« je lovil sapo Jakari.

»Mamica, mamica,« je vzkliknil Jakari mlajši, »ali naj pokažem očku, kaj sva našla v gozdu?«

Sinko se je dejal gospodu Jakariju za suknjič. »Ah, tako,« je obel izterjevalec, »kako torej?«

»Ne, to je strašna pomoč!« je zavjaval oč. »Fantič ima čudno navado, da me kliče za očka. Pravzaprav jaz nisem njegov oče in to ni moj sin... torej, če vam je prav, pojutrišnjem...«

»To ni tvoj otrok?« Mamica Jakari je prebledela in odhitela v sosednji sobo, da bi se tam onesvestila.

Izkoristil sem priložnost in tiho izginil. Izpolnjevanje obveznosti do družbe je resnično zamaoten problem.

— Dragi, ali je res, da so ti povišali plačo? —

Pet let med Kolpo in Gorjanci

■ V tem sestavku hočemo pripovedovati o metliški občini.

■ Govorili bomo o področju, ki meji na severu na novomeško občino, na zahodu na črnomaljsko komuno, na jugu in vzhodu pa na soslednjo SR Hrvatsko, od katere jo loči mejna Kolpa.

■ Z besedami in podatki bomo orisali vzhodni predel belokranjskega ozemlja, njegovo dejavnost in značilno preobrazbo, ki jo je metliška občina doživela v zadnjih petih letih. Predvsem pa bi radi spregovorili o vedno večjem uveljavljanju družbenega gospodarstva, ki ustvari danes še enkrat več bruto proizvoda kot zasebni sektor, medtem ko je 1958. leta ta prispeval dve tretjini celotnega gospodarskega »pridelka« v občini.

■ Naposled bi radi metliško občino prikazali še v luči potreb, težav in nerešenih problemov, oziroma v luči tistih vprašanj, ki bodo morala priti v bližnji prihodnosti na prvo mesto.

3-krat večja proizvodnja

Kot za vrsto občin v ljubljanskem okraju, ki so svoje gospodarstvo začele graditi šele po drugi vojni, zlasti po letih obnove, je tudi za metliško občino značilen skokovit razvoj. Čeravno v metliškem primeru ne moremo govoriti o »milijardnih skokih« kot v področjih, kjer je bil začetni start mnogo ugodnejši, je porast vseeno čutili, predvsem v obsegu dejavnosti, ki jih je bilo treba razviti za pospeševanje celotnega gospodarskega življenja in ustvarjanja. Porast je bil spontan, usklajen s povečanimi potrebami in boljšim načinom izkoriščanja najrazličnejših zmogljivosti.

Eden osnovnih pokazateljev za rast, prilagojeno splošnemu razvojnemu toku, je narodni dohodek na enega prebivalca. Po statističnih podatkih je en prebivalec metliške občine v letu 1958 ustvaril povprečno 70.700 dinarjev narodnega dohodka, pet let kasneje pa je isti prebivalec povečal svoj delež v narodnem dohodku za 260 odstotkov oziroma za 184.200 dinarjev. S tem je metliška občina že tik za najvišjimi povprečji, ki so jih dosegle gospodarsko bolj razvite občine.

Se očitneje je ta rast prikazana v primerjavi med

bruto proizvodom občine leta 1958 in vrednostjo proizvodnje pet let kasneje. V tem času se je bruto proizvod povečal od 1 milijarde 18 milijonov dinarjev na 4 milijarde 219 milijonov dinarjev ali za 314 odstotkov. Povečala se je zlasti udeležba družbenega sektorja; medtem ko je dajal ta leta 1958 še samo 40,7 odstotka družbenega bruto proizvoda, se je odstotek udeležbe po petih letih povečal na 68,3, kar pomeni, da je zasebni sektor proizvedel le še 31,7 odstotka celokupnega bruto proizvoda.

Razlika je tudi v številu zaposlenih. Medtem ko je družbeni sektor gospodarstva leta 1958 zaposloval le 395 delavcev in uslužbencev, jih je ob koncu preteklega leta imel že 1000, kar je za 153 odstotkov več. Ustrezno k temu so se povečali plačni skladi in sicer od 76,4 milijona dinarjev na 226 milijonov dinarjev.

Toliko povečanje je bilo možno samo pod pogojem, da se hkrati razvijajo vse dejavnosti, potrebne za doseganje čim višje življenjske ravni občanov. Iz nadaljnega opisanja bomo razbrali, da se je to tudi uresničilo, če so bila na voljo sredstva.

Če obrodijo investicije...

Se prej bi pregledali, kako je občina zagotovila nadaljnji obstoj svojega gospodarstva in kako ga je spodbujala v njegovem nadaljnjem razvoju.

Od leta 1958 do konca preteklega gospodarskega leta so znašale vse investicije v gospodarsko in negospodarsko dejavnost okrog 693 milijonov dinarjev. Sredstva je občina naerpala iz lastnih virov, gospodarskih organizacij, posojil in kreditov, ki jih je najemala v ta namen. V gospodarstvu so vložili skupaj 456 milijonov dinarjev, od tega največ v industrijo in kmetijstvo. Večjih investicijskih vlaganj je bilo deležno tudi gostinstvo, ki je hkrati ustvarilo pomembne temelje za razvoj turizma. Negospodarske investicije so znašale v tem času 238 milijonov dinarjev.

V industriji so največ investicij vložili v razvoj obrata »Novoteksa«, zdaj pa nameravajo precej investirati tudi v »Betis«, največji objekt metliške industrije. Investicije v kmetijstvo so bile namenjene zlasti melioracijam zemljišč, za izpopolnitev strojne opreme in za povečanje obdelovalnih kmetijskih površin. Zadnje leto so precej sredstev vložili tudi v obnovu vinogradov, ki je trenutno zelo pomembno vprašanje metliškega kmetijstva.

Sredstva negospodarskih investicij so bila vložena zlasti v rekonstrukcijo gorjanske ceste, obnovo železniških postaj v Gradcu in Rosalnicah in izboljšanje avtobusnih prometnih zvez. Z adaptacijo več trgovskih lokalov je bila izboljšana preskrba potrošnikov s trgovskim blagom, med-

munalna dejavnost. V celoti so bile elektrificirane vse vasi. Ostali problemi so bili rešeni le deloma. Lani so najeli 30 milijonov kredita za gradnjo metliškega vodovoda. Tudi šolstvo, prosveta in kultura so bili deležni ustrežne pomoči. Dasiravno ta ni bila preveč izdatna, so v teh

Problemi, ki iščejo rešitve

Priznati je treba, da je občina (ne samo ObLO) naredila pretežni del tistega, kar je bilo v njeni moči. Seveda so bila največkrat vzrok za opustitev reševanja raznih vprašanj pomanjkljiva sredstva. Ni bilo enkrat, da so morali spremeniti plan, čisto pa so se problemi vlekli kakor rdeča nit skozi zaporedje več let.

Iz tega razloga nemara čakajo še mnoga neodločljiva vprašanja, ki jih bo treba prvenstveno rešiti, razen teh pa tudi nova, ki so se pojavila zaradi rastočih potreb prebivalstva. Vsako vprašanje pomeni pripraviti ustrežno vsoto denarja v ta namen. Odkod sredstva — pa je v Metliki že staro vprašanje, nemara prav toliko staro kot tamkajšnje gospodarstvo. Težave s sredstvi so v metliški občini osrednji problem.

Do nadaljnega bo treba reševati zlasti vprašanja, ki se pojavljajo zlasti na naslednjih področjih:

— v zaposlovanju, ker so še velike rezerve moške, predvsem pa ženske delovne sile; problem postaja v zvezi s podružbljanjem kmetijskih zemljišč še bolj aktualen in zaleten;

— kmetijsko proizvodnjo bo treba povečati z ekstenzivnim izkoriščanjem kmetijskih površin (poljedelstvu, vinogradništvu, živinoreji); podružbljanju neizkoriščenih površin ostane do nadaljnega aktualno vprašanje v obdobju kmetijskega napredka, prav tako tudi pogodbeno proizvodnja;

— vprašanje turizma in gostinstva bo treba reševati

letih le dogradili šole na Radovici in v Podzemlju, gasilske domove pa začeli urejati ali pa jih že zgradili v Dobravcih, Draščicah, Rosalnicah in drugod, kulturne domove pa na Radovici, v Gradcu, Metliki in otroški vrtec v Metliki. Vsa dela so bila omogočena z družbenimi sredstvi, predvsem pa s prispevkom občanov, ki so pokazali res hvalevredno razumevanje pri reševanju najbolj perečih vprašanj.

Problematiko zdravstva in socialnega varstva je občina reševala v okviru danih možnosti, moramo pa reči, da je bil tudi na tem področju narejen velik korak naprej. — Leta 1959 je Metlika dobila nov zdravstveni dom, ki je veljal 21 milijonov dinarjev. Razen tega je bil primerno urejen dom počitka, eden redkih, ki smo jih imeli v bivšem novomeškem okraju.

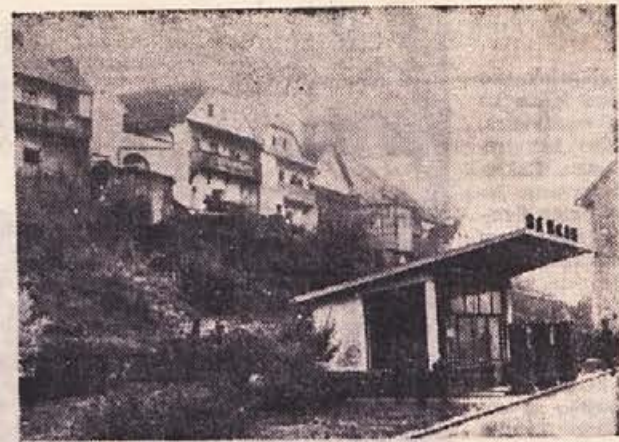
kompleksno, v prvi vrsti pa dograditi gorjansko cesto in turistične ter gostinske objekte ob Kolpi;

— kar najhitreje je treba avtomatizirati telefonsko omrežje in obnoviti železniško postajo v Dobravcih;

— adaptirati zastarele trgovske lokale, razen tega pa

Opora v občanah

Očitno je, da spriču tako obsežnih nalog, katerih del smo navedli, morda ne bodo rešena vsa vprašanja, toda če upoštevamo prizadevanje ObLO in vseh ostalih družbenih in političnih činiteljev, kakor tudi vse dosedanje pozive in priporočila gospodarskih organizacij ter naposled tudi občanov, ki so se doslej vsakokrat s polno zavestjo vključili v brigado delavnih in prizadevnih uspehi kljub temu ne bodo izostali. Bržčas je prav ob teh volitvah, ki bodo v nekaj dneh, to še poseb-

Pozdrav iz Metlike

Stopnjavana predvolilna aktivnost

graditi nove, jih specializirati in tako zagotoviti obračanje kupnih fondov na domačem področju;

— med komunalnimi deli: najprej dograditi vodovod — (veljal bo 100 milijonov dinarjev);

— osnovati temelje za razvoj servisnih in storitvenih dejavnosti v okviru obrtne dejavnosti, kar naj se predvsem razvija v bodočih krajevnih skupnostih;

— krajevni odbori, kasneje krajevne skupnosti, bodo morali spodbudneje reševati razne lokalne probleme (ureditev pokopališč, potov, cest, vaških objektov, vodnjakov, studencev, domov in tudi naselij) in v ta namen uvajati samoprispevke občanov; vsekakor je pomoč prebivalstva prepotrebna zlasti v času, ko se občina gospodarsko še izgraja.

Kljub temu da so zbori volivcev že za nami, se predvolilna aktivnost še nadaljuje. Zdaj so bili zbori volivcev po delovnih kolektivih, na katerih praviljajo o delu kolektiva in pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti.

16. maja so imeli tak sestanek v tovarni BETI, v Novoteksu in v Invalidskem podjetju, v soboto pa je bil širši sestanek o kmetijstvu. V nedeljo, 19. maja, so na razširjeni seji ObLO, ki so ji prisostvovali sedanji odborniki, predlagani kandidati, predsedniki krajevnih organizacij SZDL ter kandidati za zvezne in republiške poslance, obravnavali vse dosedanje dejavnosti v občini.

Sestanku industrijske skupine je prisostvoval tudi inž. Ciril Mravlja, sestanku kmetijske skupine pa inž. Pepca Perovšek. Pred občinskimi volitvami bo v kolektivih še nekaj sestankov, po končanih občinskih volitvah pa bodo zbori volivcev, na katerih bodo obravnavali naloge občinske skupščine in krajevne probleme.

Da bi bili ljudje kar najtočneje seznanjeni z volitvami, je vsako gospodinjstvo dobilo obvestilo, kje je njegovo volišče in katere skupine volijo.

Mladim bralcem

Vsem mladim bralcem Dolenjskega lista, mladinskim aktivom in ostalim čestitamo za dan mladosti in jim želimo še mnogo uspehov, zlasti pa mladinski organizaciji: Belle cerkve, Ljubo Mislej, Anton Suklje in Ajdnik Mirko, vojaki v Brčkem.

Kandidati za občinski zbor

V nedeljo bomo na splošnih volitvah izbrali odbornike novega občinskega zbora občinske skupščine v Metliki. Zanje so volivci predlagali naslednje kandidate, ki jih vsi naši delovni ljudje dobro poznajo. Tako kandidirajo v

Metliki (1) — Jože Jankovič; v volilni enoti Metlika (2) — Franc Jakljevič; v 3. VE Metlika — Silvo Mihelčič in Manek Fux; v 4. VE Me-

tlika — Franc Vrviščar; za Rosalnice in Radovice — Anton Brodarič in Anton Nemanjč; za Križevsko vas in Primoste — Ivan Zupanič; za Božakovo, Zelebej in Rakovec — Jože Kočvar ml.; za Drašiče — Martin Plut in Anton Bajuk; za Vidošiče, Krmačino, Zeleznike in Kamenico — Marko Bajuk in Janez Simičič; za Slanov vas in Boldraž — Franc Slobodnik in Martin Plesec; za Bojanjo vas in Krašnji vrh — Alojz Molek, Ivan Radoš in Franc Golobič; za Gornjo in Dolnjo Lokvico ter Trnovce — Anton Tomc; za Radovico, Radoše in Ostriž — Stane Rozman; za Grabovec, Malo Lešče in Brezovico — Jože Jakljevič in Anton Gornik; za Berečo vas in Dragomljo vas — Franc Petrovič in Martin Kočvar; za Gor. in Dol.

Suhor ter Bušinja vas — Jože Nemanjč in Jože Gršič; za Jugorje in okolico — Peter Badovinac; za Hrast, Dragve, Dole in Ravnace — Niko Belopavlovič; za Curile in Svržake — Janko Pečarič in Anton Vrančič; za Gradac, levi breg Lahinje, Klovešer in Pokljuko (VE 20) — Anton Klepec in Ferdinand Milavec; za Gradac in desni breg Lahinje (VE 21) — Julij Marentič, Marjan Malešič in Matija Filak; za Krasinc, Prilozje in Boginja vas — Anton Pezdirc in Jože Klepec; za Podzemelj in okolico — Mitja Udovc in Ivan Pezdirc; za Gor. in Dol, Dobravice, Girsčice in Krivoglavice — Alojz Stefačič in Martin Matkovič; za Otok, Zemelj in Grm — Matija Novak in Janez Butala.

Kdo je predlagan v občinski zbor delovnih skupnosti

Jutri bodo člani delovnih skupnosti v metliški občini volili odbornike novega občinskega zbora delovnih skupnosti, za katere kandidirajo:

Marija Ivančič, Peter Vujčič, Milka Nemanjč, Marija Vlašič, Andrej Smuk, Zofka Grahek, Anton Muc, Zvone Jerman, Dane Mižigoj, Slavo Guštinj, Anton Grašič, Rudi Dim, Martin Crnugelj, Franc Kobe, inž. Janez Gačnik,

Stanko Rajer, Jože Agnič, Jože Pirkovič, Jože Bajuk, Franc Segina, Jože Simonič, Stanko Bajuk, Anton Kralj, Franc Brancelj, Jože Dular, Milena Tomc, Anton Urbaš, dr. Evgen Bienenfeld, Anica Molek in Anton Vergot.

LIST sorodnikom v tujini — hvaležni vam bodo za pozornost.

Okraj Kolpe oziroma Kupe (smo na hrvaški strani) je Metlika, Prebivalci Broda, prve hrvaške vasi na desnem bregu mejne reke, pa tudi ostali Hrvati radi obiskujejo središče metliške komune. Metlika je zanje »majka«, od katere dobivajo vse od živih do najrazličnejših ostalih potrebščin.

Leta preizkušeni in napredka

Kamor pogledaš, povsod vidiš novo, nepotvorjeno podobo te občine. Odras resničnih hotenih njenih prebivalcev, ki so se odločili, da se otresejo podedovanih in preživelih oblik dela in življenja, je to, čemur se ne moreš načuditi. Nihče ti ne bo zameril, če boš dejal, da to niso več tisti kraji, tista polja in livade, po katerih si se potepal bosih nog, pasel krave svojega očeta. Strinjaj se s teboj, še več, hvaležen sem ti, da si me opozoril na nekatere stvari, ki jih jaz, ki živim v tej občini leta in leta, še opazil nisem. Zgodi se, in ne samo meni, daraje govorim o tem, kaj bo še nastalo, kot o tistem, kar je že. Vendar mi boš tudi oprostil, če nisem v teh besedah dovolj točen, saj navsezadnje ne vem, kaj in kako bi začel pripovedovati, da bi me dobro in pravilno razumel; rad bi ti povedal, da je to, kar vidiš, plod dela naših ljudi, istih, samo malo starejših, kot si jih ti poznal.

Strmel boš, ko ti bom kasneje pripovedoval o napredku, katerega sadove vidiš, o hitrem tempu življenja in dela, ki ga potiska naprej zagon socialistične ustvarjalnosti. To verjetno dobro poznaš, saj si videl veliko novega tudi v drugih krajih naše domovine, kamor si pred leti šel iskati sebi ustrezno delo. Toda tu je precej drugače, tu so si ljudje to, kar imajo, priborili znatno teže kot drugod. (Kasneje ti bom povedal tudi nekaj števil, ki bodo to potrdile.) Rad bi, da bi videl vsaj obris hitrega vzpona na vseh področjih družbenega in gospodarskega dela, ker boš tako pogumneje glasoval za kandidate, ki so jih volivci izbrali brez tvoje navzočnosti. Zda si se vrnil po štirih letih v svoj domači kraj. Prihajaš na volitve, volil pa boš prvič. Ze zategadelj, ker si našel ustrezno zaposlitev v domačem kraju in boš odslej živel in delal z domačimi ljudmi, je prav, da malo obširneje pokramljava o tvojem delu in delu občine v času, ko si bil živa priča hitre izgradnje in nastanka vsega novega v drugih krajih.

Le majhen izseček iz dejavnosti

Nemara bo najbolj prav, da prelistava po dokumentih o dejavnosti tvoje občine v času, ko si bil zdoma. Če se ne motim, si trebanjsko občino zapustil v začetku 1959. Od takrat so pretekla štiri leta. In v teh letih je nastalo to, čemur se čudiš, in se ne moreš načuditi. Priznajva da tega ni bilo lahko narediti. Zamisli si, koliko naporov je bilo treba premagati, kako dobro gospodariti, preden se je napolnila mošnja, iz katere smo lahko vzeli denar in ga vložili v gradnjo novega objekta. Tako je nastala nova šola v Trebnjem, novi stanovanjski bloki po vsej občini, na ta način je bilo obnovljenih še več gospodarskih in drugih objektov. Če bi prepotovala občino, bi videla, da skoraj ni kraja, kjer nama ljudje ne bi rekli:

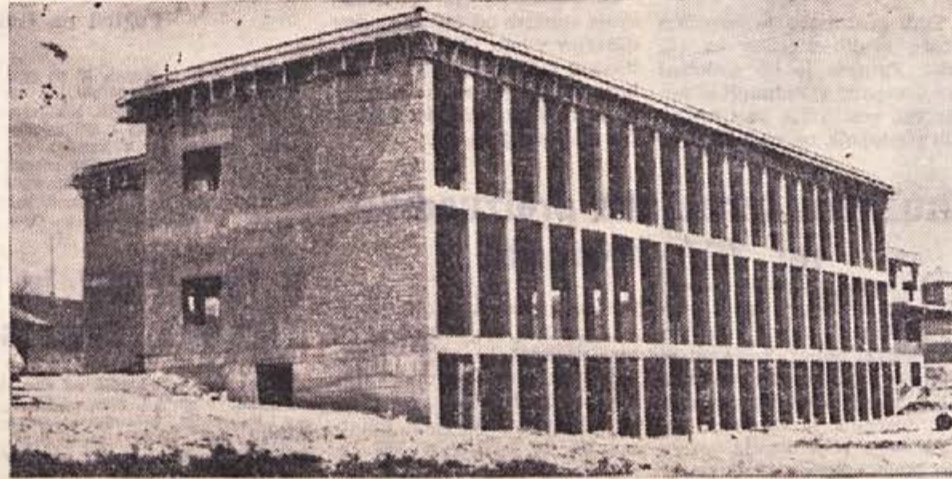
»Tole smo dobili predlanskim, tole pa popolnoma nared letos.« Res, velik napredek bi ugotovila. Drugačnja je zdaj dežela, pokrita z novimi objekti. To daje ljudem voljo do dela, vero v lepšo, srečnejšo prihodnost. Vidiš, ob tem so ljudje postali bolj samozavestni, brez bojazni, da bi jim kdo kaj vzeli; vse je njihova last, vse so si naredili sami.

Obdobje hitre gospodarske rasti

Da boš imel boljše predstavo o tem napredku, da boš vsaj približno vedel, kaj boš kako je delala trebanjska občina med 1959 in 1962 letom, se bova poslužila nekaj najvažnejših števil. O kaj najvažnejših števil, o pozoriti te moram, da je to majhen izseček iz dokumentov, ki seveda vse dejavnosti ne prikazuje poglobljeno, obsežno, ampak samo mimogrede, kot bi dejal.

V mnogih dokumentih piše, da je čas med 1959 in 1962 za trebanjsko občino značilno obdobje, ko se je njena gospodarska moč zelo okrepila, razvila pa so še vse dejavnosti, ki so podlaga za nadaljnje utrjevanje družbenih ekonomskih odnosov in izboljšanje življenjskih razmer občanov. Ti dokumenti navajajo vrednost proizvodnje za vsako leto posebej. Primerjava: bruto produkt občine v letu 1959, ko je znašala celotna vrednost proizvodnje komaj 2,5 milijarde dinarjev, z bruto proizvodom ob koncu 1962. leta, ko je ista občina ustvarila nad 5,1 milijarde dinarjev vredne proizvodnje ali za 110 odstotkov več kot štiri leta prej! V tem času se je bruto proizvod vsako leto povečal za 21,4 odstotka, kar je več, kot je znašalo slovensko in jugoslovansko povprečje. Skladno s porastom družbenega bruto proizvoda je naraščal tudi družbeni proizvod, ki se je s povpreč-

nim letnim porastom za 26,4 odstotka v letu 1962 povečal za 164 odstotkov. Narodni dohodek se je v štirih letih povečal za 158,6 odstotka, njegov povprečni letni prirastake pa je znašal 25,8 od-

Tale rebrasti paviljon, ki ga vidite na sliki, ni nič drugega kot nova šola v Trebnjem. Stavba je pod streho, preden pa bo sposobna sprejeti otroke, bodo morali vanjo vložiti še težke milijone. V družbenem planu je dokončanje tega poslojja na prioritetni listi

stotka, kar je tudi znatno več od jugoslovanskih povprečij.

Poseben poudarek bi morala tukaj dati socialističnemu sektorju gospodarstva, ki je v letu 1959 sam ustvaril 42,7 odstotka družbenega bruto proizvoda, ob koncu 1962. pa že 47,9 odstotka ali skoraj polovico.

Pospesek industriji in kmetijstvu

Veljalo bi, če bi se pregledala, kako so še v tem času uveljavljale in povečevale proizvodnje posamezne panoge. Naštela bi jih le nekaj najvažnejših.

Industrija je povečala proizvodnjo za 75,9 odstotka in je bilo vanjo skupaj s kmetijstvom, ki je po štirih letih povečalo bruto produkt za 110,2 odstotka, vloženi 83,7 odstotka vseh investicijskih sredstev. Močno so povečali svojo dejavnost tudi gradbeništvo (za 275 odstotkov), trgovina (za 147,2 odstotka), gostinstvo (za 315,4 odstotka) in obrt (za 170,5 odstotka). S tem je ob hitrem pregledu izbrano vse poglavitno, kar daje glavno težo gospodarstvu trebanjske občine.

Poudarjam, da je to samo grob pregled gospodarske dejavnosti v obdobju štirih let, saj bi morala ob natančnejšem pregledovanju podatkov omeniti še vrsto osrednjih predstavnikov gospodarstva trebanjske občine poimensko, kar pa bi nama vzelo preveč časa. Nemara bi bilo prav, da bi se malo pomudila pri negospodarski dejavnosti in ostalem, ob čemer boš še bolj razumel, zakaj govoriva o tolikšnem napredku.

1:1008 in ostalo

Začniva pri stanovanjski izgradnji. Občina je v štirih letih porabila v ta namen cca 60 odstotkov sredstev, na-

menjenih za pospeševanje negospodarskih dejavnosti, blizu 27 odstotkov sredstev je porabila za komunalno dejavnost, ostalo pa za šolstvo, prosveto, kulturo, zdravstvo, državno upravo in

ostalo. Samo za šolstvo so v tem času porabili nad 47 milijonov dinarjev, pri čemer je največ odpadlo na gradnjo nove šole v Trebnjem, (ki pa še ni dokončana). Med drugimi važnimi deli za pospeševanje zdravstvene zaščite občanov je treba vsekakor upoštevati ureditev zdravstvenega doma v Trebnjem, ki ima 17 zdravstvenih delavcev, oziroma pride eden že na 1.008 prebivalcev. To je za velike potrebe še vse premalo in bo do leta 1965 usposobljenih še 5 zdravstvenih in socialnih delavcev, ki jih štipendira občina. Ne smeva prezreti tudi velikih del, ki jih je občina opravila v okviru komunalne dejavnosti. Popravilo in gradnja cest z urejevanjem kanalizacije spada v prvo vrsto teh del, saj ob hitrem tempu življenja narašča tudi promet. Na teh cestah je l. 1959 vozilo le 120 motornih vozil trebanjske občine, ob koncu leta 1962 pa že 400, razen tega pa tudi okrog 400 mopedov, ki postajajo zaposlenim in drugim občanom čedalje bolj priljubljeno vozilo.

Ko sva že omenila zaposlene, bi navedel zanimiv podatek: o zaposlenosti v teh letih. Z odpiranjem novih proizvodnih in drugih zmogljivosti je raslo tudi število zaposlenih v občini in od leta 1959, ko je bilo v rednem delovnem razmerju le 957 ljudi, naraslo na 1.404 v letu 1962, kar pomeni, da je že vsak 12 prebivalec v občini primerno zaposlen. V bližnji prihodnosti se bo to število zaposlenih še povečalo, saj bo še letos začel obrat »Farmis«, ki ga gradijo v Trebnjem in kjer bo zaposlena pretežno ženska delovna sila.

Kljub temu je zgrajen močan temelj. Še in še bi lahko našte-

vala, podrobneje pregledala to in ono in ugotavljala velikanski napredek, ki ga je občina doživela z razvojem materialnih osnov gospodarstva. V kratkem času je zasedla vse pristopne proizvodne in druge zmogljivosti ter na ta način zgradila močan temelj, na katerem bo po naslednji gradnja in gradnja v namenom, da svojim prebivalcem zagotovi čim več realnih možnosti za lažji pristop k vsem materialnim dobrinam, ki so nujno potrebne za dvig življenjske ravni. Priznal boš, dragi občan, da je to, kar vidiš, kar občutiš, kratka, kar te obdaja in s čimer živiš, neprecenljive vrednosti. Tega ne moreš primerjati z nobenim od prejšnjih obdobj, še manj pa s časom, ko nisi bil gospodar svojega dela. Vrednost sadov te stvarnosti se povečuje ob zavesti, da je to ustvarjeno z delom, osvoboje-

ni, Drago Kotar, Jože Ben-din Leopold Fabiani, Feliks Pekolj, Ignac Dežman, inž. Branko Volč, inž. Tončka Borštnar, Pavel Lampret, Alojz Jarč, Janez Borštnar, Stanko Miklič in Zofka Starič. Nadalje kandidirajo: Franc Režun, Danica Zupan, Marija Vraničar, Ivanka Pavlin, inž. Ciril Lenardič, Dar-ko Krištof in Bojan Bukovec.

Ob volitvah bodi poučen!

Vsaka še tako lepa beseda je odveč, če tega velikanskega premika sam ne opaziš, če ne občutiš zadovoljstva ob sadovih svojega dela, če ne veš za zmogljivost uspehov celotne ustvarjalnosti, prežete in oplojene z duhom vse oplajajoče socialistične stvarnosti. To, dragi občan, je toliko važnejše zdaj, ko boš stopil pred volilno skrinjico. Kajti glasovati za kandidata (ki si ga je izbralo ljudstvo, ker ga hoče za svojega odbornika), ne da bi povsem vedel, zakaj boš zanj glasoval, se pravi dati »sprazen glas«. Zavedati se je treba, in to ti posebej polagam na srce, da bo odbornik, za katerega boš glasoval na volitvah, predstavnik, ki se bo pred najvišjim občinskim organom potegoval za uresničitev tvojih želja in branil pravice vseh ljudi. Zato bodi ob teh volitvah poučen o tem in onem vsaj v toliki meri, kolikor ti je moglo pri tem pomagati tole kramljanje.

V kratkem »sprehodu« po dokumentih sva z reportersko naglico zajela predvsem bistvene stvari o dejavnosti občine med 1959. in 1962. letom. Več ni bilo mogoče, ker bi šlo preveč časa za podrobno razglabljanje. Sam veš, da bodo čez dva, tri dni v litve, na katere se morava oba kar se da vestno pripraviti. Če se do volitev več ne vidiva, ti čestitam kot mlademu človeku, ki ti daje ustava pravico in nalaga dolžnost, da kot polnoleten med prvimi izpolniš in oddaš svojo glasovnico.

Kandidati za občinski zbor občinske skupščine Trebnje

V nedeljo bomo izmed 43 predlaganih kandidatov izvolili 29 članov za novi občinski zbor naše občinske skupščine. Poglejmo kdo kandidira:

Za Lukovko in okolico — Franc Rataje in Florijan Starič; za Gor. Ponikve in okolico — Lado Kukuemberger; za Dol. Nemško vas in okolico — Alojzij Bečaj in Franc Marinčič; za Stari trg — Franc Jevnikar in Silvester Huč; za Stefan — Ivan Starič; za Blato — Alojz Skube; za Trebnje — Ivan Goč; za Knežji vas — Andrej Slak; za Dobrnič — Vinko Novak in Franc Kotsnik; za Svetinje — Stanko Novak; za Čatež — Franc Anžlovar; za Sentlovrenc — Franc Lah in Jože Grmovšek; za Veliko Loko — Matilda Zgank; za Sela pri Sumberku — Cveto Ozimek in Mihael Piavec; za Ve-

Kandidati zbora delovnih skupnosti

V zbor delovnih skupnosti kandidirajo v naši občini naslednji tovariši in tovarišice:

Ludvik Strajnar, Terezija Kolenc, Stefan Potočnik, Franc Maraž, Milka Pečelin, Milka Brunček, Bojan Kolenc, Dominik Gimpelj, Ludvik Golob, Alojz Krbhin, Albin Zore in Aleksander Zakrajšek, Bert Skufca, Avgust Jerlah in Jože Spec, Ignac Jarm,

inž. Drago Kotar, Jože Bendin Leopold Fabiani, Feliks Pekolj, Ignac Dežman, inž. Branko Volč, inž. Tončka Borštnar, Pavel Lampret, Alojz Jarč, Janez Borštnar, Stanko Miklič in Zofka Starič. Nadalje kandidirajo: Franc Režun, Danica Zupan, Marija Vraničar, Ivanka Pavlin, inž. Ciril Lenardič, Dar-ko Krištof in Bojan Bukovec.

Naposled vendarle razumevanje za IMV

Pretekli četrtek je bila v prostorih Industrije motornih vozil v Novem mestu komisija preustavnikov republiškega sekretariata za urbanizem, OLO Ljubljana, ObLO Novo mesto in njegovih inšpekcij, KGPK, Slovenije-projekta, Projektivnega podjetja in investitorja IMV. Po vsestranskem in tehtnem posvetu je dokončno sklenila, da se sedanje nemogoče razmere v proizvodnji, varnost dela in ostali pogoji, v katerih morajo delati člani kolektiva IMV, temeljito sanirajo. Gre za to — povedano v najkrajši obliki — da se na sedanjem prostoru IMV vzpostavi gospodarska celota, ki naj omogoči kolektivu znosnejše pogoje dela, s tem pa mu tudi zagotovi večjo gospodarnost v poslovanju. Večno večje naloge, ki jih pred požrtovalni kolektiv IMV postavljajo potrebe po njegovih priznanih kvalitativnih vozilih izvirne domače konstrukcije, kot tudi možnosti za vedno večji izvoz, narekujejo naslednje naloge:

Staro agroservisno halo bodo podaljšali; tu bodo postavili SOKO montažno halo na površini 621 kv. metrov; v perspektivi je predvidena zidava skladišča surovin in gotovih izdelkov z lokacijo zahodno od sedanje mlekarne; IMV bo prevzela tudi poslojje sedanje Mlekarne in skupno s KGPK in ObLO Novo mesto pomagala rešiti preselitev Mlekarne v nove prostore na novi lokaciji.

S tem bo kolektivu omogočeno, da bo lahko na istih prostorih povečal proizvodnjo od sedanjih 4 avtomobilov na dan na 6 vozil dnevno. To, kar opravljajo delavci IMV sedaj pod težkimi pogoji na prostem (pa tudi v dežju in snegu, ki uničujeta na pol gotova vozila!), bodo po izgraditvi objektov delali v pokritih prostorih. Ne gre torej za to, da bi se domača industrija avtomobilov za večne čase ustališa na sedanjem prostoru. Kolektiv že razmišlja skupaj z ObLO o preselitvi vseh proizvodnih oddelkov tovarne na novo lokacijo (verjetno v Cegelnico — industrijsko četrto razvijajočega se Novega mesta). S tem da bo v sedanjih prostorih po dokončanih naštetih investicijah krepko povečal proizvodnjo, pa si bo ustvaril tudi vse potrebne pogoje za zgraditev novih proizvodnih prostorov. Vsi sedanji objekti, ki jih vidimo od Mlekarne do križišča v Zabji vasi, bodo po preselitvi proizvodnih obratov namenjeni za centralno servisno službo IMV, za skladišča rezervnih delov in izdelkov kooperacijskih tovarn, tu pa bosta lahko ostala tudi uprava IMV in njen šolski center.

Odveč je tudi strah, da bi Novo mesto ostalo brez mlekarne. Razvijajoče se kmetijstvo in ustanavljanje mlečnih farm zahtevata preselitev ustrezne mlekarne v ugodne okolje. Kot rečeno, o tem že teko konkretni razgovori med IMV, KGPK in ObLO Novo mesto.

Zaradi pomanjkanja prostora v današnjih številkah homo o teh vprašanih prihodnjem teden še podrobneje poročali.

VIDEM-KRŠKO: za občane in razvoj gospodarstva

Občina Videm-Krško združuje v zelo velikem gospodarskem razvoju, ki ga je preživela v zadnjih petih letih, osnovno prvino socialističnega humanizma in ljudske ustvarjalnosti: iz vsega, kar je bilo zgrajenega, veje velika skrb za delovnega človeka. Ne bomo mogli naštetih vsega, kar so dosegli s svojim ustvarjalnim delom njeni občani. Samo bežen pregled, ki ga nameravamo posredovati, pa dokazuje, da razen velikih naporov za razvoj gospodarstva niso zanemarjali tega, kar delovni človek potrebuje v vsakdanjem življenju.

Da prej omenjene trditve držijo, nas bo zlahka prepričalo nekaj števil: od leta 1957 do konca leta 1962 je bilo vloženo v razvoj gospodarstva 7 milijard 295 milijonov dinarjev, ali povprečno vsako leto po 1 milijardo 199 milijonov. Največji del teh naložb je bil danih industriji, sledijo pa ji obrt, kmetijstvo in nato ostale panoge. Hkrati s tem je bilo v enakem razdobju po družbi in zasebnikih zgrajenih 466 stanovanj in v te namene porabljenih 1 milijardo 350 milijonov dinarjev. Za elektrifikacijo (gradnja 27 transformatorskih postaj in 144 kilometrov nizkonapetostnega omrežja ter javna razsvetljavanja) je bilo porabljenih blizu 238 milijonov dinarjev, za ko-

munalno dejavnost (preskrba z vodo, kanalizacija, ureditev cest, ulic in trgov in razni obrati za pomoč družini in gospodinjstvu) pa 318 milijonov in pol.

Ker si bomo razvoj zdravstva, socialnega skrbstva in šolstva ogledali nekoliko boljše, naj se ustavimo še ob dveh pomembnih dejstvih, ki mečeta na videmsko-krško komuno posebno luč: čeprav je občina industrijska, je posvečala nemajhno skrb razvoju kmetijstva in podružbljanju zemljišč, hkrati s tem pa je med prvimi v republiku z ustanovitvijo sklada za preživnine ostarelim kmetom, ki so oddali zemljo, rešila tudi ta pereč problem, ki nastaja vzporedno s podružbljanjem zemljišč.

začetkov prerasla v podjetje, ki prevzema najzahtevnejša dela. Vrednost obrtne proizvodnje se je povečala za 1307 odst. (iz 176 milijonov v letu 1956 na 2 milijardi 485 milijonov v letu 1962). Povpraševanju po drobni službah zadošča stanovanjska skupnost, ki je ustvarila več servisov, med njimi sodobno javno pralnico, kemično čistilnico in obrat družbene prehrane ter več manjših obrtnih delavnic.

Tudi gostinstvo je povečalo obseg svojih storitev za 182 odst. Zgrajen je bil sodoben hotel Srečni v Vidmu-Krškem ter več gostinskih in turističnih postojank na podeželju (v

Kostanjevici, na Senovem, v Brestanici, turistična koča na Libni, planinska postojanka na Polomu, planinska koča na Bohorju itd.). Kljub naglemu razvoju gostinske zmogljivosti ne zadoščajo rastočim potrebam. Manjša gostišča na podeželju preurejajo, za oddih delavcev pa služi počitniški dom v Materadi ob istrski obali.

Promet se je hitro razvijal in skušal ustreči vedno večjim potrebam po prevozi in bližini stikov med občani. Občina je preprežena z avtobusnimi progami, ki jih vzdržuje domače podjetje Transport, pa tudi nekatera druga prevozniška podjetja. V bližnji prihodnosti se obeta nova avtomatska telefonska centrala.

Gradbeništvo je povečalo svoje storitve od 255 milijonov dinarjev v letu 1956 na 750 milijonov v lanskem letu. Gradbena dejavnost se usmerja v zahtevnejše gradnje in v gradnjo stanovanj za trg.

Pogled na Krško in na Videm

kuvarjala s 46 osebami, ki so pod skrbištvom, z 248 otroki, ki so pod družbenim varstvom, s 175 nezakonskimi otroki in s 385 mladotletniki, ki so storili kaznivá dejanja. Obravnavala je 670 raznih družinskih sporov, 440 otrokom revnih staršev je nudila pomoč pri solanju, v sodelovanju z Dru-

štvom prijateljev mladine in z Zvezto borcev je poslala na letni odidih 1400 predšolskih in šolskih otrok. Razen naštetega se je trudila usposobiti za samostojno preživljanje 58 duševno ali telesno prizadetih otrok. Referat za invalide skrbi za 427 invalidskih upravičencev v občini.

Družbena kmetijska proizvodnja na 707 hektarih

V sodelovanju s kmetijskimi organizacijami si je občinski ljudski odbor, kot smo že omenili, močno prizadeval razvijati kmetijstvo. To so skušali doseči z razvijanjem pogodbenega sodelovanja zasebnih kmetovalcev z zadrugo ter s podružbljanjem zemljišč in z organiziranjem sodobne kmetijske proizvodnje na velikih površinah. Vse tri kmetijske zadruge razpolagajo danes s 707 hektari zemljišč, na katerih se razvija družbena proizvodnja, v letu 1956 pa je bilo takšnih zemljišč le 281 ha.

Obsežni načrti za bodoči razvoj predvidevajo tri glavne družbene kmetijske obrate: prvi je Zadovinec, ki že ima 150 hektarov zemljišč in se bo razširil na 300 hektarov, drugi je obrat Krči-Jesenovci, ki se bo povečal na 275 hektarov, in tretji: obrat na Vrbi pri Vidmu-Krškem, ki bo prerasel v 265-hektarski, sodobno urejen sadjarski obrat.

Pogodbena proizvodnja je v letu 1960 zajela 1872 ha, v lanskem letu pa že 2900 ha.

Poraba umetnih gnojil se je od leta 1956, ko je znašala 480 ton, povečala na 2050 ton v letu 1962, vrednost uporabljanih zaščitnih sredstev pa od 16 milijonov 200 tisoč dinarjev na 34 milijonov 665 tisoč dinarjev. Vzporedno s tem so se povečali hektarski donosi posameznih kultur, ki so se pri pšenici v zadnjih petih letih povečali od 13 stotov na 30 stotov, pri ječmenu od 14 stotov na 22 stotov, pri koruzi od 23 stotov na 34,5 stota, pri krmi od 19 stotov na 29,5 stota itd. V tem razdobju je bilo vloženo v kmetijstvo 439 milijonov 600 tisoč dinarjev, od tega 108 milijonov za gospodarska poslopja, 150 milijonov za nakup kmetijskih strojev in 181 milijonov za obnovo zemljišč. Vrednost kmetijske proizvodnje v družbenem sektorju se je hkrati s tem povečala od 184 milijonov dinarjev v letu 1956 na 300 milijonov dinarjev v letu 1962, vrednost v zasebnem sektorju pa od 1 milijarde 431 tisoč dinarjev na 2 milijardi 800 tisoč dinarjev ali za 88 odst.

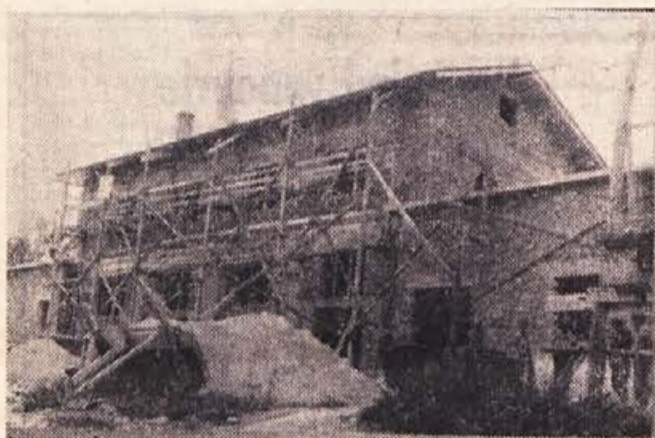
121 milijonov za socialno varstvo

Skrb za občana, zlasti za tistega, ki je socialno prizadet, je občina, ko pregledujemo zneske, namenjene podporam raznih vrst in dejavnosti socialne službe v občini. Od leta 1956 dalje je bilo izdanih 3266 raznih podpor, ki znesejo skupaj s sredstvi, ki jih je občina namenila za počitniško letovanje šolskih in predšolskih otrok (pomoč mlečnim kuhinjam na šolah, za prireditve

novoletne jelke in še v nekatere druge socialne namene) skupaj 121 milijonov 601 tisoč dinarjev.

Posebno skrb so posvečali otrokom padlih borcev, preživelim borcem, rejencem in otrokom, rojenim izven zakona, onemoglim starejšim ljudem, skratka vsem, ki so bili v sili.

Socialna služba se je podrobno

Na Velikem Trnu gradijo novo poslopje, v katerem bodo stanovanja za učitelje in prepotrebna dvorana, ki jo okolški prebivalci že vrsto let močno pogrešajo. Celotna investicija bo veljala kakih 28 milijonov dinarjev, sredstva pa bo prispeval ObLO Videm-Krško

Roto II je združil vse sile

Letni program razvoja občine za leto 1963 predvideva, da bo letos proizvodnja v občini za 12,6 odst. višja od lanske in da bo dosegla zavidljivo številko 20 milijard 123 milijonov dinarjev. Število zaposlenih se je od leta 1956 povečalo le za 48 odst., vrednost proizvodnje je hkrati porasla za 134 odst. in narodni dohodek pa za 149 odst. Te številke dokazujejo, da se je proizvodnost dela vzporedno z investicijskimi vlaganji naglo povečala.

V tem razdobju je bil zgrajen drugi agregat v termoelektrarni Brestanica, ustanovljen je bil obrat kremenčevih pe-

skov v Ravnah pri Smedniku, obnovljena je bila strojna oprema v tovarni čokolade Imperial in ustanovljen obrat konfekcije perila v Kostanjevici. Vrednost industrijske proizvodnje se je od leta 1956, ko je dosegla 5 milijard 589 milijonov, do konca lanskega leta povečala za skoraj enkrat (konec leta 1962 — 10 milijard 629 milijonov). Največ upov polaga komuna v izgradnjo drugega papirnega stroja v tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem, ki bo stekel prihodnji mesec. Ta velika investicija je združila pri zbiranju sredstev, pri štednji in gospodarnosti vse delovne kolektive.

Druge panoge grede v korak z razvojem

Mimogrede bomo omenili še dosežke in razvoj, ki so ga dosegle druge panoge kot trgovina, obrt, gostinstvo in turizem, promet in gradbeništvo. Razumljivo je, da je nagli razvoj industrije zahteval tudi razvoj ostalih gospodarskih področij. Trgovina je od leta 1956 dalje povečala svoj promet od 1 milijarde 218 milijonov na 3 milijarde 750 milijonov ali za 207 odst. Modernizacija prodajalnih in gradnja skladišč, ki je pripomogla k tako naglemu razvoju trgovine, je bila omejena na Vi-

dem Krško in večja krajevna središča, v načrtu pa je tudi modernizacija trgovske mreže na podeželju.

V obrti so zrasli veliki, sodobno opremljeni obrati, ki bodo počasi prehajali na industrijski način proizvodnje. Naj omenimo Konfekcijo papirja v Vidmu-Krškem, Kleparstvo v Kostanjevici, Obrtno podjetje v Vidmu-Krškem, Remont na Senovem, mizarstvo v Krškem, Kostanjevici in Brestanici ter Valvasorjevo tiskarno. Kovinska zadruga v Vidmu-Krškem je iz skromnih

Pogled na skupino novih stanovanjskih blokov na Vidmu; kraj dobiva po zaslugi novega naselja Tovarne celuloze in papirja ter zavoljo vedno novih gradenj iz leta v leto bolj zaokroženo podobo.

V letu 1962 je bilo opravljenih 192.825 zdravstvenih storitev

V letu 1956 je odpadlo na enega zdravnika v občini 6700 prebivalcev, na enega zobozdravstvenega delavca pa 13.400 prebivalcev. Zdravstvena služba se je odvijala v Zdravstvenem domu v Vidmu-Krškem, v ambulanti na Vidmu in v pomožni ambulanti na Raki. S priključitvijo občin Kostanjevici in Senovo je zdravstvo pridobilo nekaj ustanov, občina pa je v skladu s potrebami pripravljala reorganizacijo zdravstva. Danes deluje v komuni en zdravstveni dom, ki ima svoj sedež na Senovem. Splošne ambulante ima v Vidmu-Krškem, v Senovem, Kostanjevici, pomožne ambulante v Brestanici, Koprivnici, na Raki in v Podbočju, zobne ambulante v Vidmu-Krškem in Senovem, pomožne zobne ambulante pa v Brestanici, Kostanjevici in na Raki. Dispanzerji za že-

ne, otroke in noseče žene ter posvetovalnice za dojenčke so urejene v vseh krajevnih središčih. Tako organizirana zdravstvena služba brez večjih težav opravlja svoje poslanstvo. Prebivalcem je danes na voljo 50 zdravstvenih delavcev, med njimi 7 zdravnikov. Splošne ambulante so lani opravile 134.477 storitev, specialistične ambulante 5109 pregledov, obratna ambulanta v Tovarni celuloze in papirja je opravila 18.352 storitev. V bolniškem in porodniškem oddelku ambulante na Senovem je bilo opravljenih 3692 oskrbnih dni in 173 porodov, zobne ambulante so opravile 25.493 storitev, dispanzerska služba pa 8770 pregledov. Občina in zdravstveni dom stipendirati 18 zdravstvenih delavcev, med njimi 7 na fakulteti.

Vsa mladina ima enake pravice do izobrazbe v osemletkah

V občini je 4132 otrok, ki imajo pravico do obvezne šolske izobrazbe v osemletkah. Ti otroci obiskujejo 17 osnovnih šol, med njimi je 9 osemletk, 4 so nepopolne osemletke in 4 štirirazredne šole. Ker imajo vsi otroci, ne glede na to, kje živijo, enako pravico do osnovne izobrazbe, so glavni naporji usmerjeni v zado- stitev tej nalogi.

Poleg osnovnih šol je v občini še tehniška srednja šola, ki je bila ustanovljena v letu 1957, vajenska šola raznih strok, nižja glasbena šola in 5 otroških vrtcev.

17 osnovnih šol ima 145 oddelkov, ki imajo na razpolago

le 82 učilnic. Najbolj pereč problem prostorov je v Vidmu-Krškem in v Brestanici, kjer bo treba najprej graditi nove šolske stavbe. Šolam manjka predvsem prostorov za sodobni pouk, kot so telovadnice, glasbene sobe, risalnice, prostori za tehnični pouk, razni kabineti, prostori za pionirsko organizacijo in podobno. Ljudski odbor je obnovil šolskih stavb posvečal veliko pozornosti; v njegovi mandatni dobi so bile obnovljene ali preurejene šolske stavbe v Leskovcu, v Velikem Trnu, na Velikem Podlogu, na Raki in drugod. Zgrajenih je bilo več stanovanjskih stavb za učitelje, med drugim v Leskovcu, Kostanjevici in Koprivnici, na Raki, Velikem Trnu ter v Vidmu-Krškem.

Sredstva, ki jih je ljudski odbor namenil šolskemu izobraževanju in ostalim oblikam izobraževalnega dela, znašajo v zadnjih 7 letih 861 milijonov 450 tisoč dinarjev. V letu 1962 so bila približno 8-krat večja kot v letu 1956. Razen tega je bilo porabljenega za zimsko izobraževanje 603 tisoč dinarjev, za knjižnice 2 milijona 315 tisoč, za vzdrževanje kulturnih spomenikov in hospitacije 335 tisoč, tisoč in za predvojaško vzgojnikov skoraj milijon, za razne za stipendije 18 milijonov 189 jo 8 milijonov 766 tisoč dinarjev.

Vsak četrti občan je zaposlen

Ni težko govoriti o napredku zadnjih let v novomeški komuni, saj je nagli razvoj pustil neizbrisne sledove prav povsod. Velike izpremembe bi gotovo laže opazili, če bi se iz hitrega utripa današnjega življenja lahko iznenada pomaknili za 5 ali 7 let nazaj. Občan, ki bi doživel kaj takega, bi bil prav gotovo zbečan. Če bi ga to doletelo v Novem mestu, bi začuden opazil, da je vrvež po mestnih ulicah po drugi uri popoldne, ko delavci zapuščajo tovarne, mnogo manjši od onega, kakršnega je va-

jen. Na sprejehu proti Kandiji bi s pogledom zamaščen iskral novo stanovanjsko naselje na ulici Majde Silc. Namesto velikega industrijskega obrata sedanje IMV — bi na Zagrebški cesti opazil majhno agroservisno delavnico v stavbi, ki bi se mu v primerjavi z današnjimi velikimi objekti zdela dokaj skromna. Tudi tlakovane ceste in stolpnice, ki so zrastle tam lani, ne bi bilo nikjer. Začuden bi ostal onkraj mostu v Kandiji pred nepreglednim ovinkom, ki ga je še predlani zapiralo nekaj stavb.

da se zavedamo, da je nova ustava dokument, ki je izpolnil vrzeli in določil perspektive za razvoj v prihodnosti, ki pomeni nadaljevanje tega, kar smo začeli graditi. Večletne izkušnje delovnih množic so uzakonjene. Občinski statut, ki je v razpravi, bo

nekatera določila ustave prilagodil potrebam našega področja in jih konkretiziral. Statuti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti pa bodo še natančneje določili vlogo kolektivov in bivalcev posameznih območij v jutrišnjem dnevnu.

v Szentjerneju ter v Šmarjeti. Že v letu 1961 so pričeli graditi novo bolnišnico. 321 milijonov v ta namen je že zbranih, preostalih 379 milijonov pa še zbirajo. Občina daje vsako leto po 65 milijonov dinarjev za kmečko zdravstveno zavarovanje in zdravljenje nepremožnih. V komunih je 44.800 zavarovancev, od tega je pretežni del — 26.961 — splošnih, preostali pa so kmečki.

V letu dni 120 milijonov za potrebe socialnega varstva

Za opravljanje socialnega varstva v komunih je bil lani ustanovljen Center za socialno delo, ki je prevzel večino dolžnosti, ki jih je dotlej opravljal poseben referent pri oddelku za splošne in družbene službe ObLO. V centru delajo 4 kvalificirani socialni delavci in eden z večletno prakso. Center se ukvarja s splošnim varstvom odraslih, z varstvom mladine in otrok, z varstvom družine, z rejništvo, z mladoletniki, ki so

zašli na stranpota, ter s problematiko v komunih. Ljudski odbor je samo v lanskem letu izplačal 29 milijonov 551 tisoč dinarjev raznih socialnih podpor. 378 oseb na področju občine prejema osebno vojno invalidnino in 825 družinsko invalidnino. Splošni invalidski dodatek prejema 142 ljudi, posebnega pa 32. Vsako leto je v novomeški komunih porabljenih za potrebe invalidskega varstva okoli 90 milijonov din.

Za 7 let nazaj — malo za šalo in malo zares

Na Cesti komandanta Stana bi se zamaščen oziral za dograjenimi in urejenimi prostori tovarne zdravil Krka, prav tako zamaščen pa bi iskal tudi novi objekt jedovih kontrastnih sredstev iste tovarne ob cesti proti Ločni. Na Glavnem trgu bi ga pozdravljale staromodne trgovske prodajalnice, takšne, kakršne so bile še pred zadnjo vojno. Če bi stopili v Ribjo restavracijo na Glavnem trgu ali v katehizis pri gostinskem lokalu na požirek vina, bi bil zbečan. Zelo neurejeno in staromodno bi se mu zdelo vse. Glavni trg bi se mu zdel brez kopice avtomobilov, mopედov in motornih koles na parkirnih prostorih prazen in pust. Če bi mu postalo slabo in bi se mu zazdelo, da je potreben zdravniške pomoči, bi se zamaščen zatekel v stavbo sedanjega zdravstvenega doma. K zdravniku bi moral tja pod Kaptelj v majhne prostore, kjer bi moral v veliki gneči čakati, kdaj bo prišel na vrsto.

V Bršlinu bi ga namesto velikih, lepo urejenih proizvodnih prostorov Novoteksa pozdravila (v primerjavi s sedanjo) majhna tekstilna tovarna, zamaščen bi iskal novo tovarniško stavbo Iskre, centralni obrati SGP Pionir bi se mu zdeli zelo majhni, nikjer ne bi opazil samskega doma, nikjer priključka na avtomobilsko cesto, nikjer ne bi opazil novega stanovanjskega naselja, ki raste v Bršlinu. Pod podplati bi čutil kamenje, ki bi ga bodlo z makedamskega cestišča, nikjer ne bi videl urejenih pločnikov, ponoči pa bi se mu zdelo la javna razsvetljava zelo pomanjkljiva.

Tudi na poti proti Dolenjskim in Šmarješkemu Toplicam ali pa če bi šel tja čez Gorjance proti Beli krajini, bi si na makadamski cesti močno pretresel drobovine in bi si kaj hitro zaželel, naj ga čas prej kot le more premakne nazaj v sedanjost.

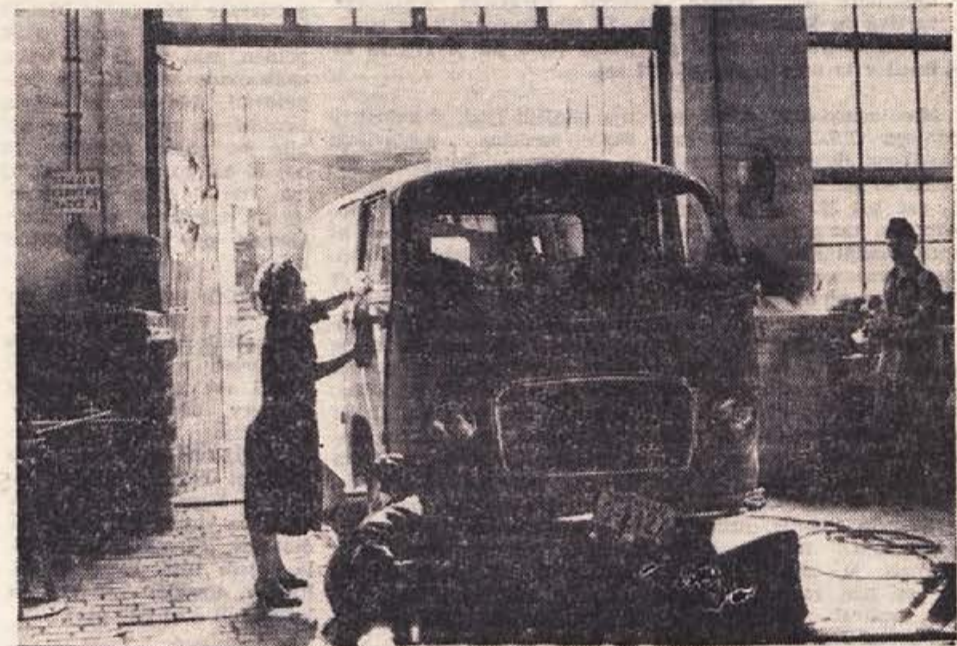
Skladen razvoj gospodarstva in sprotno zadoščanje družbenih potreb

Uvajanje novega gospodarskega sistema, ki je dal novi utrip celotnemu družbenemu življenju v komunih, je porajalo nove in nove probleme, ki jih je bilo treba reševati sprotno. Interesi podjetij, zavodov in ustanov so se vedno bolj povezovali z interesi komune. Danes je vsakomur jasno, da je od skladnega razvoja gospodarstva in družbenih služb odvisen napredek v prihodnosti.

Narodni dohodek je hitro naraščal. V letu 1960 je znašal na prebivalca 167 tisoč dinarjev, lani pa že 297 tisoč dinarjev. Presegel je zvezno povprečje in se naglo približuje republiškem. V preteklem obdobju so bili ustvarjeni osnovni materialni pogoji za še hitrejši napredek, večja akumulativnost komune pa zagotavlja hkrati s tem pogoje za vzporedno povečanje naložb v negospodarske dejavnosti.

V letu 1956 je bilo v komunih okoli 7000 zaposlenih, lani pa jih je bilo že 13102, kar je za okrog sto odstotkov več ter obenem pomeni, da je skoraj vsak četrti občan zaposlen. Tudi družbeni brutoprodukt se je naglo povečeval. V letu 1960 je znašal na primer 18 milijard 131 milijonov dinarjev, letos pa se bo povečal za skoraj še enkrat toliko in dosegel 35 milijard 741 milijonov dinarjev. Obseg investiranja se bo v letošnjem in prihodnjem letu

v primerjavi z dosedanjim močno povečal, kljub temu pa ni vse odvisno od investiranja. V proizvodnih kolektivih bo treba skrbeti za čim

Pred prvo poskusno vožnjo: še zadnji pregled, nato pa bo KOMBIMV-1000 zdrvel proti Gorjancem ali kam drugam. Pod večnimi rokami šoferjev za preizkušnje bo kmalu pokazal ali pravilno »poje« in uboga na vsak najmanjši ukaz. — V kolektivu IMV je te dni veselo: delavci so zvedeli, da je končno le odobrena zaokrožitev objektov na sedanjem prostoru, kar jim bo omogočilo boljše pogoje za delo in večjo uspešnost v poslovanju. Zagotovljene bodo tudi možnosti za večji izvoz vozil IMV-1000 v tujino.

Nismo zadovoljni, vendar priznavamo, da je veliko narejenega

Res je, ni še vse tako, kot želimo, vendar pa moramo priznati, da je, če upoštevamo materialne osnove komunne, napredek zelo velik. Spremembe, ki smo ga opisali malo prej, smo naredili zato, ker nam v naglem utripu življenja marsikaj uide. Nove stvari se nam zde nove le kratak čas, v želji po še večjem napredku pa zelo radi pozabljamo to, kar smo zgradili in dosegli. Nezadovoljnost je gibalo napredka, zato je prav, da smo zadovoljni samo do prave mere. Vse, kar raste in kipi okoli nas, je plod našega dela, naših naporov in naše ustvarjalnosti, tega ne smemo pozabljati. Približno enaki občutki v Novem mestu bi obhajali

sprehajalca, ki bi mu bilo dano pomakniti se za šest ali sedem let nazaj tudi v večini krajevnih središč v komunih. Težko bi se znašel v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah, težko v Szentjerneju in Žužemberku, saj bi povsod pogrešal vse tisto, kar je bilo zgrajeno v zadnjih letih.

Poudarili smo že, da je sleherni občan vložil svojo opeko v vse, kar je v komunih novega, bodisi v družbenem, bodisi v gospodarskem življenju. Postali smo upravljavci, gospodarji in graditelji, vse troje hkrati. Veliko določeneje je čutili to troje zlasti od lanske jeseni, ko je množica občanov na široko razpravljala o novi ustavi SPRJ in SRS. Dokazali smo,

Mnogo skrbi za izobraženega —

Dandanes sta postali strokovnost in izobrazba zelo iskaní vrednoti, veliko pažnje pa posvečamo tudi zdravju delovnega človeka. Zelo na hitro si bomo ogledali napore komunne za šolstvo in zdravstvo.

V občini je 34 osnovnih šol s 7010 učenci. Občinski sklad za šolstvo je letos namenil za dejavnost teh šol 345 milijonov dinarjev ali po 49 tisoč 200 dinarjev na vsakega učenca. Gimnazijo obiskuje 289 dijakov, zanjo je letos

boljše izkoriščanje zmogljivosti, ki so še vedno ostale prikrte.

predvidenih 24 milijonov 683 tisoč dinarjev ali po 85.400 dinarjev na dijaka; na ekonomski srednji šoli bo stal občino pouk vsakega dijaka 81.628 dinarjev.

Lani je bila v skladu s šolsko reformo na osnovnih šolah opravljena reorganizacija. V občini je zdaj 14 popolnih osemletk, ostale šole pošiljajo učence višjih razredov na področne osemletke, šoli v Brusnicah in na Prevolah se preusmerjata v takšno obliko. Učencem šole v Ajdovcu bo treba zagotoviti prevoz za prešolanje na popolnih osemletkah bodisi v Žužemberku, bodisi v Novem mestu. 110 milijonov dinarjev je letos namenjenih novim gradnjam in razširitvi šolskih poslopij. Dokončana bo nova šolska stavba v Szentjerneju, dozidani pa bosta šoli v Šmihelu in v Vavti vasi.

— pa tudi za zdravega občana

Vse zdravstvene ustanove in ambulanto-poliklinične službe so se letos združile v enoten zdravstveni dom v Novem mestu. Veliko skrbi je posvečene šolanju zdravstvenih strokovnjakov, katerih potrebuje zdravstvena služba v občini še 60. Letos bo končalo šole 10 takšnih strokovnjakov, do leta 1965 pa vsi preostali študenti. Največ težav je z zobozdravstveno službo. Odpravljene bodo še letos, ko bo zobna ambulanta v Novem mestu dobila nove prostore, hkrati s tem pa bosta urejeni tudi ambulanti

Še dve leti ureditve pelletnega perspektivnega programa

Letos smo vstopili v tretje leto ureditve 5-letnega perspektivnega programa. Ne bo preveč, če zatrdiramo, da ga bomo najbrž izpolnili pred rokom, saj tako kažejo vsi dosedanje uspehi. Letos in v prihodnjem letu je predvidenih največ investicijskih vlaganj. Kar oglejmo si najpomembnejše med njimi: zgradili bomo novo steklaro, Novolesov obrat drobnega povišja se bo preselil v nove prostore v Straži, tovarna zdravil Krka pa se bo še širila in še osvajala proizvodnjo novih izdelkov. Prv tako bosta še povečevala proizvodne prostore in proizvodnjo Industrija motor. vozil in Novoteks. Tudi v kmetijstvu bomo ustvarili mnogo novega: družbeni proizvodni obrati se bodo še bolj povečali, zlasti veliko pa bo vloženi sredstev v izgradnjo hlevov za živinorejo in svinjerejo.

V komunih ne pozabljamo na turizem. V Dol. Toplicah nadzidujejo kopalniški dom, ki bo pridobil nove nočitvene prostore, hotel na Otočcu pa bo ob dosedanjih motelih zgradil sodobno restavracijo z več sto sedeži. Kot vse kaže, bo še letos modernizirana gorjanska cesta od Novega mesta do Metlike. Tudi trgovina se je letos odločila za velike korake: obnovljenih in moderniziranih bo kar 15 prodajalnih v Novem mestu.

V prihodnjih treh letih bo dograjena nova stavba novomeške bolnišnice, katero smo omenili že, ko smo govo-

rili o zdravstvu, hkrati s tem pa bo dokončno urejen Zdravstveni dom v Novem mestu, ki bo zasedel celotno stavbo na Jenkovi ulici. Gradnjo in dograditve šol smo že omenili, naj dodamo le še to, da je v načrtu dokončna ureditev študijske knjižnice Mirana Jarcica s pionirsko in ljudsko knjižnico ter čitalnicami. Še letos, in to v prav kratkem času, bo dograjen novi gasilski dom, v katerem bo našlo svoj prostor tudi več obrtnih delavnic, katere Novomeščani močno pogrešajo. Prav kmalu bo dograjena nova postaja LM v Novem mestu, ob stavbi Dolenjskega muzeja pa že raste prostor za novo umetniško galerijo, ki bo rešila problem razstav v Novem mestu.

Posebna pozornost bo posvečena krajevnim središčem, kot so Žužemberk, Straža, Dolenjske Toplice, Šmarjeta, Skočjan, Mirna peč itd. Na podeželju je že končana elektrifikacija, kot naslednja naloga pa čaka prebivalce in občino: razširitev vodovodnega omrežja in kanalizacije.

Občan novomeške komunne torej ne bo imel težke naloge, ko bo, bodisi kot proizvajalec 24. maja, bodisi kot volivec 26. maja, odšel na volišča. V živahnih razpravah smo na zborih volivcev pretresali kvalitete predlaganih kandidatov, ki nas bodo zastopali v novi občinski skupščini. S svojim glasom na voliščih pa bomo potrdili vse velike uspehe, ki smo jih v komunih dosegli doslej in izrekli svoje soglasje z načrti za bodočnost.

Tule, v tej desetkrat pretesni gneči, nastajajo izvirna dostavna vozila domače konstrukcije: IMV-1000. V kolektivu že ustvarjajo pogoje za preselitve proizvodnih obratov tovarne na novo lokacijo, saj bodo šele v novih pogojih sposobni izdelati za domači in inozemski trg toliko vozil, kot bi jih že zdaj lahko prodali.

Vsak četrtek: DOLENJSKI LIST v vsako hišo naše pokrajine!

1958 IN 1962: DVOJE POMEMBNIH MEJNIKOV V SEVNIŠKI OBČINI

Zakon o ureditvi občin in okrajev iz leta 1955 ter vsi ustrezní predpisi, ki so začeli veljati v tem času, ali pa so bili objavljeni kasneje, so ljudskim odborom naložili nalogo, da postanejo organ vseljudske oblasti v najširšem smislu. Proces prenašanja pristojnosti z okraja na občine je potekal spontano in skladno z ekonomsko rastjo komun. V današnjih dneh je občina že samostojna ekonomska in politična skupnost občanov, ki so na tem področju samoupravljavci, vpleteni v mehanizem sistema, ki mu daje barvo in vsebino socialistična stvarnost.

V tem času je ObLO v Sevnici sestavljalo 31 odbornikov občinskega zbora in 21 odbornikov zbora proizvajalcev. Od zadnjih volitev do danes je imel občinski zbor 35, zbor proizvajalcev pa 40 sej, na katerih sta sprejela 120 odlokov in nad 250 sklepov, odločilo, priporočilo in drugih oblastnih aktov, s čimer se je utrjevala zakonska podlaga celotne gospodarske rasti občine in njenih družbenih dejavnosti kot: šolstva, prosvete, zdravstva, socialnega varstva in komunalnih služb. O teh vprašanjih so predhodno razpravljali sveti pri ObLO (bilo jih je 11), ki so imeli v ta namen skupaj 274 sej.

Med mandatno dobo sedanjega ObLO je bila zelo razgibana dejavnost občanov. Imeli so 260 zborov volivcev in več kot 330 sej krajevnih odborov, kar pomeni, da je o sprejemanju sklepov in vseh inih ukrepov odločalo vsakokrat povprečno več kot 1800 ljudi.

Cisto razumljivo pa je, da je bilo možno uresničiti le tiste sklope, predloge in priporočila, ki so bili v skladu z materialno močjo in interesi občine. Gotovo se vsega ni dalo izpolniti tudi zategadelj, ker gospodarstvo še ni doseglo stopnje, primerne sodobnemu razvoju. Nedvomno je na to, zlasti kar se tiče razvoja kmetijstva, vplival poseben položaj občine, ki jo razdrobljenost kmetijskih posestev, hrabovitost in odseljiva-

nje mlajših ljudi v industrijska središča postavljajo v svojevito kategorijo področij s posebnimi značilnostmi. Industrija se v prvih povojnih letih tudi ni razvijala, zato lahko govorimo o vidnem napreduku v tej smeri šele zadnja leta, v dobi tako imenovanega komunalnega sistema. Tedaj je stekla proizvodnja v novem podjetju konfekciji »LISCA«, povečale so se zmogljivosti v Mizarški produktivni zadruzi in Kopitarni, medtem ko se je nerentabilni krmeljski rudnik lignita preusmeril v kovinsko dejavnost. Isto obdobje je okronano še z nastankom nekaterih drugih podjetij: »JUTRANJKE«, kovinske delavnice, komunalnega podjetja, servisov pri stanovanjski skupnosti in ostalih.

Napredek, merjen z domačimi merili

Z velikimi naporimi je prišla občina do teh uspehov, saj je morala na eni strani tako rekoč obnavljati iztrošene in zastarele proizvodne zmogljivosti, na drugi strani pa vlagati težke milijone v nove investicijske objekte za potrebe čisto domače industrije. Taka politika je bila nujna, če je hotela občina postopoma utrditi gospodarski položaj in ekonomsko samostojnost.

Če danes premišljamo, kakšno pot je bilo treba prehoditi, koliko težav prebrestiti, koliko noči tuhtati in iskati

najboljše rešitve, se nam zdi skoraj nemogoče, da napore navsezadnje le ne bi bili okronani s tolikšnimi uspehi. Res je, da so področja, kjer niso bila dosežena niti okrajna niti republiška in jugoslovanska povprečja, toda teh področij je vedno manj in iz leta v leto se življenjski pogoji v sevniški občini vse bolj izenačujejo s pogoji drugod, kjer je bil razvojni start ugodnejši. Vendar ta primerjava ne more biti izključno merodajna, saj smo že v uvodu naglasili, da je sevniška občina posebno specifično področje in v o-

kviru teh ugotovitev se veselimo domačega napredka.

Dvoje mejnikov je, med katerima je razvojni skok najbolj zaznan, se pravi med letoma 1958 in 1962, ko se je občina začela in se končno postavila na svoje noge. Velikanski uspeh celokupne proizvodnje, ki se je v tem času povečala za 86 odstotkov, pri čemer je naredila naj-

večji skok obrti s porastom proizvodnje za 377 (!) odstotkov, je eden najvažnejših činiteljev za objektivno prikazovanje osnove, na kateri je slonelo celotno gospodarstvo tega časa. Vrednost osnovnih in obratnih sredstev z rezervami vred je v tem času poskočila za 61 odstotkov, približno tako pa se je povečal tudi narodni do-

Skoraj 2 milijardi investicij

Vse gospodarske in negospodarske panoge so dobile v tem obdobju skoraj enak pomen, zato jih je bilo treba enakomerno razvijati in pospeševati. Nobena ni smela izostati, to pa zato, ker so bile vse enako potrebne, če naj bi bil gospodarski razvoj tak, da bi bilo zadoščeno vsem potrebam v splošnih težnjah po višji življenjski ravni.

V štirih letih od 1959 do 1962, so v pospeševanje gospodarskih in negospodarskih dejavnosti v sevniški občini vložili več kot 1,8 milijarde dinarjev, od tega samo v industrijo skoraj tri četrtni milijarde in v kmetijstvo več kot četrtni milijarde dinarjev. Negospodarskih investicij so vložili 382 milijonov dinarjev, pri čemer je odpadlo v letu 1962 skoraj 40 milijonov dinarjev več kot so investirali štiri leta prej.

V industriji je bil znaten zastoj pri investiranju v industrijske objekte. Glavni razlog: podjetja niso pravočasno izdelala investicijskih programov. V lanskem letu so bila največja vlaganja v krmeljski obrat »METAL-

NE«. Razna obrtna podjetja, med drugim Mizarška produktivna zadruga, konfekcija »LISCA« in »JUTRANJKA« pa so v tem času doživele največji razmah. Z oziroma na njihov ugoden razvoj jim bo treba nuditi pomoč tudi v nadaljnjih letih. V bodoče bo treba preskrbeti tudi investicije za rekonstrukcijo sevniške Kopitarnine in podjetja »JUGOTANIN«. V teh podjetjih je zaposlenih več kot 35 odstotkov vseh delavcev, znane pa so težave zaradi tehnične zastarelosti in nizke organske sestave.

Investicije, namenjene za pospeševanje negospodarskih dejavnosti, so bile vložene predvsem v gradnjo osnovne šole v Sentjanžu, v vzdrževanje ostalih šol in njihove opreme ter v gradnjo novega zdravstvenega doma v Krmelju. Znaten del teh sredstev so porabili za nabavo opreme zdravstvenih domov, lekarn in sevniške rešilne postaje. Vsako leto so pospeševali tudi stanovanjsko izgradnjo. V letih od 1959 do 1962 je imela občina povprečno 40 novih vseljivih stanovanj na leto.

40 odstotkov proračuna za šolstvo

Precejšnjo pozornost posveča občina razvoju šolstva. Od leta 1958 do 1962 je bilo za razne materialne in osebne izdatke v šolstvu porabljenih nad 257 milijonov dinarjev, kar je povprečno 40 odstotkov vseh proračunskih izdatkov, ki jih je imela občina v tem času. Od konca leta 1957 do konca preteklega leta so se ti izdatki povečali za 84,5 mili-

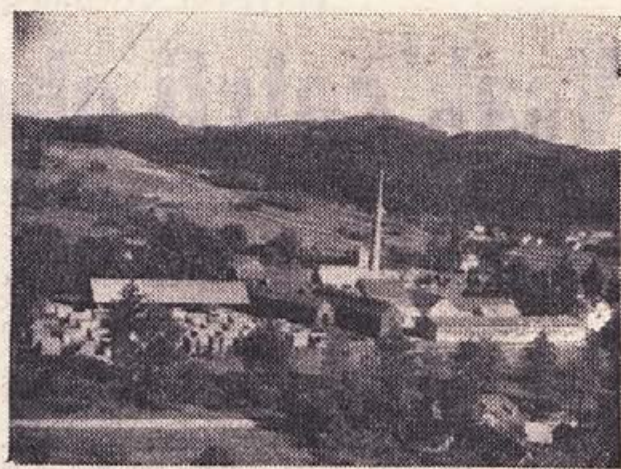
jona, oziroma za skoraj 60 odstotkov, kar je povsem usklajeno s povečanjem dejanskih materialnih, osebnih in drugih izdatkov šol. Na proračunski listi je bilo tedaj 18 šolskih zavodov s 113 učitelji in 3112 učenci. Če upoštevamo, da je veljalo izobraževanje vsakega teh učencev v tem obdobju povprečno 39.000 dinarjev na leto, so vse prejšnje številke še bolj razumljive.

Anomalije v proračunskih virih

Preglejmo še, kako je bilo v tem obdobju s proračunom!

Z decentralizacijo politično teritorialnih skupnosti so se začele prenašati tudi pristojnosti, kar pomeni, da so se v pristojnost občine

prenesele tudi mnoge službe, ki so bile do tedaj skupne v okrajnem merilu. Gotovo so se odprla nova delovna mesta za te službe, saj so tako zahtevale potrebe in splošen interes občine, da postane tudi s te plati neo-

Sevniška Kopitarna z okolico

dvisna skupnost. Vse to je vplivalo, da je občina iz leta v leto povečevala proračun. Z drugimi besedami: potrebno je bilo zagotoviti sredstva v ta namen. Gotovo je, da so se v zvezi s tem občutno povečale proračunske dajatve, v gospodarstvu celo za 618 odstotkov ali 180 milijonov dinarjev, v ostalih panogah pa manj. Najmanj so se povečali dohodki od prebivalstva (davki), ki so bili v letu 1962 le za 13,1 odstotka večji kot leta 1958, dasiravno so cene kmetijskih pridelkov v tem času poskočile povprečno za več kot 30 odstotkov.

Ob vsem tem ugotovljamo, da so kmečki prebivalci uživali velike ugodnosti pri zdravstveni zaščiti, zlasti odkar je bilo uvedeno kmečko zavarovanje. Izdatki zdravstvenega zavarovanja so bili vedno večji, tako da so

že presegli proračunske zmogljivosti. Tedaj je bila rešitev samo ena: da pomagajo kriti te izgube tudi kmečko prebivalstvo, ki naj bi za zavarovanje svoje kategorije plačevalo ustrezen prispevek. Te stvari so se uredile šele v letu 1962, ko je bil dohodek zdravstvenega zavarovanja že skoraj enak ustreznim izdatkom.

Koristnost splošnega zdravstvenega zavarovanja prebivalstva se bo najbrže pokazala v podaljševanju človeškega življenja. Sodeč po jugoslovanskih podatkih se je v zadnjih desetih letih življenjska doba pri moških že podaljšala za blizu 8 let, žene pa dočakajo povprečno precej višjo starost, oziroma žive že okrog 10 let dlje kot pred desetimi leti. Vsekakor je to uspeh, ki se ga lahko veselimo, saj nam je menda življenje — dolgo življenje — le prvi smoter.

Starši ostajajo sami

Poleg vsega ne gre pri vsem tem naštevaju izpustiti velike vloge socialnega varstva, za katero je tudi treba zagotoviti sredstva iz proračuna. Lani je bilo v občini 270 ljudi, ki so prejemali denarno pomoč, od tega 240 ljudi na podeželju, 20 pa v zavodih za onemogle. Ze iz namena socialnih podpor lahko sklepamo, da dobivajo pomoč pretežno ostareli družinski člani, čisto ostareli kmetje, ki so ostali sami na zemlji; njihovi otroci so se zaposlili v industrijskih krajih, ker so si želeli bolj »postlatiti«. V

občini je okrog 190 družin brez otrok, v njih je 322 prebivalcev, več kot 100 od teh pa bi bilo tudi potrebno denarne podpore.

Tudi varstvo otrok se v preteklem obdobju ni moglo zadovoljivo rešiti, dasiravno so se tudi v ta namen stroški povečali. Posebno skrb bo treba v prihodnje posvetiti zlasti defektnim otrokom, ki jih je v občini okrog 340. Najvažnejša naloga najbližjega prihodnjega obdobja je kategorizirati to mladino in ji omogočiti primerno življenje.

Od sedanjih uspehov — k še večjim nalogam!

Nihče ne more zanikati, da v tem, dokaj kratkem obdobju štirih oziroma petih let, le ni bil narejen velik korak naprej. Dkor dvomi v ta uspeh, se bo lahko prepričal, da je v zmoti, če bo le primerjal med seboj samo napredek zadnjih dveh let. Nihče ne zanika, da ne bi mogli narediti še več, če bi bile dane vse možnosti, kajti vsa dejavnost je navsezadnje le odvisna od materialne osnove in sredstev, ki jih je treba najprej ustvariti; šele nato lahko odločamo, v kaj jih bomo investirali.

Morda je prav zdaj, ko smo tik pred volitvami od-

bornikov v novo občinsko skupščino, čas, ko lahko še ponosneje gledamo na preteklo uspehe. Ko bomo šli na volišče, se bomo tega še bolj zavedali, tembolj, ker so ti uspehi, oziroma naj bi bili, samo odskočna deska za hitrejšo in s čutom večje gospodarnosti prežeto izpolnjevanju vseh nalog, ki jih bo sprejela občinska skupščina v imenu vseh občanov. Skupščina in občani bodo morali z roko v roki skozi še večje napore, ki jih bo nedvomno zahtevalo povečano področje dela. Za hiter in zanesljiv razvoj občine pa je največje jamstvo ustava SFRJ in zavest delovnih ljudi.

Kandidati splošnega zbora sevniške občinske skupščine

V naši občini so volivci izbrali za nedeljske volitve naslednje kandidate za splošni zbor občinske skupščine:

V volivni enoti Blanca kandidirata Franc Abram in Drago Mirt; za Poklek — Drago Petan in Martin Kročelj; za Boštanj — Stane Križnik in Ivan Možič; za Kompolje — Stane Rešeta in Franc Redenšek; za Jelovec — Ivan Camloh; za Log — Rudi Maležič; za Bučko — Tone Vene in Jože Kovačič; za Krmelj — Stanko Slapšak; za Sentjanž — Tone Majcen; za Kal — Anton Florjančič in Jože Zupan; za Veliki Cirknik — Jože Urbančič; za Sevnico — Vendel Ficko, Dana Dolinšek, Marta Hrušvar in Zinka Gabrič; za Ledino — Franc Radišek; za Drožanje — Ivan Kožuh in Martin Klemenčič; za Drožanje — Franc Kozmus in Franc Košorok; za Šmarje — Jože Knez; za Studenec — Kristijan Jane in Miha Metelko; za Primož — Alojz Androjna in Ivan Vintar; za Tržišče — Vinko Okorn in Žan Murn; za Telče — Janko Vintar in Martin Slapšak; za Gabrijele — Bruno Vidmar in Ivan Stražinec; za Zabuko-

Ena največjih gospodarskih zmag sevniške občine je bila dosežena lani, ko so 17. decembra svečano začeli delati v novem obratu METALNE v Krmelju. Rudarji z opustitvijo krmeljskega rudnika niso izgubili kruha; socialistična družba jim je omogočila novo delo — zdaj so kovanarji, ki že uspešno izpolnjujejo svoje načrte in tako spet koristijo sebi in skupnosti

Kandidati za zbor delovnih skupnosti

Za zbor delovnih skupnosti so člani gospodarskih organizacij, kmetijskih zadrug, ustanov in drugih kolektivov izbrali v naši občini kandidate, jutri bodo iz njihovih vrst izvolili nov občinski zbor delovnih skupnosti, člane kmetijske podskupine za ta zbor pa bodo volili v nedeljo. Tu kandidirajo:

Janko Blas, Jože Gole, Alojz Anzelc, Rudi Stopar, Vlado Senčar, Angelca Strupelj, Vinko Geč, Stane Novak, Rado Umek, Tone Vavtar, Slavko Češek, Anica

Vovk, Franc Ogorevc, Elka Grile, Rudi Cimperšek, Jože Repovž, Zlata Vintar, Dragica Volčanšek, Mišo Kersič, dr. Jurij Pesjak, Franc Avsec, Jelko Stojš in Anica Perme.

V kmetijski podskupini tega zbora pa kandidirajo: Albert Felicijan, Srečo Zvegljič, Jože Starič st., Vlado Kobalj, August Golob, Frano Iljaž, Jože Levstik, Jože Planišek, Franc Gole ml., Ivan Pungercar in Anton Tratar.

Z ZADNJE SEJE OBLO ČRNOMELJ

16. maja je bila seja občinskega ljudskega odbora Črnomelj, na kateri so razpravljali o delu ljudskega odbora in njegovi mandatni dobi.

V poročilu je bilo navedeno, da je znašal v letu 1958 družbeni bruto proizvod komunbene 3 milijarde, v letu 1962 pa že nad 7 milijard dinarjev. Povprečni letni porast družbenega bruto proizvoda je znašal v tem obdobju 20,3 %, v industriji je znašal porast 19,7 %, v kmetijstvu 15,2 %, v gradbeništvu 27,5 %, v obrti 23,5 %. V tem času je v komuni na novo dobilo delo 1.117 občanov. V gospodarske in negospodarske investicije v komuni je bilo vloženih nad dve in pol milijarde dinarjev. Največ teh sredstev je bilo vloženih v industrijo, kmetijstvo in komunalno dejavnost. Od gospodarskih organizacij so dobili največ investicij rudnik rjavega premoga Kanižarica (337 milijonov), Belt in Belsad.

Največji napredek gospodarstva je bil v tem obdobju nedvomno dosežen v kmetijstvu, ki ga z vso pravico prštejemo med največje dosežke slovenskega kmetijstva. Tam, kjer so bili leta 1958 še steljnički, je danes okoli 400 ha njiv, več hlevov za 2100 glav goveje živine, gospodarski in stanovanjski objekti, razen tega pa imamo več najmodernejših kmetijskih strojev. Tako so nastale belo-

kranjske farme za pisanje živine, ki pa se še veča.

V stanovanjsko in komunalno dejavnost je bilo vloženih nad pol milijarde sredstev. Zgrajenih je bilo 118 stanovanj in 50 zasebnih hiš.

V poročilu so bili navedeni tudi pereči socialni problemi v komuni. Prebivalci hribovskih in kraških predelov postajajo vse bolj zaskrbljeni zaradi socialnih problemov. Ta predel skoraj belokranjske zemlje ne daje dovolj za preživljanje, pa naj se ljudje še tako trudijo. Na kmetijah ostajajo starčki, otroci pa so odšli v mesta za kruhom. Ne otroci in ne njihova zemlja jim ne nudijo toliko, da bi lahko v miru živeli na stara leta. V komuni je 800 invalidskih upravičencev. Slabe življenjske razmere povzročajo tudi vrsto obolenj, katerih stroški gredo v breme občine.

Predsednik ObLO tov. Janez Zunič se je zahvalil odbornikom za njihovo delo v tej mandatni dobi in jih pohvalil, naj tudi bodočemu ljudskemu odboru pomagajo s svojimi izkušnjami. Prav tako se je zahvalil upravnim organom občine za trud pri izvajanju sklepov ljudskega odbora. V imenu političnih organizacij se je odbornikom za poštredno delo zahvalil sekretar občinskega komiteja ZKS tovariš Malešič.

J. S.

Velika manifestacija kulturne dejavnosti

19. maja ob 9. dopoldne je bila v Črnomlju revija pevskih zborov in folklornih skupin v organizaciji občinskega sveta Svobod in s pomočjo ObLO Črnomelj, SZDL in sveta za prosveto in kulturo SRS.

Direktorja črnomeljske osemletke in predsednika občinskega sveta Svobod Andreja Petka, ki ima največ zaslug pri organizaciji in izvedbi te velike in uspele prireditve, smo prosili, naj nam pove nekaj o namenu revije:

— Glavni namen te revije, ki je letos prvič izvedena v tako velikem obsegu, je prikazati kulturno dejavnost posameznih skupin in jim dati pobudo za nadaljnje delo in priznanje, ki jim gre.

Pred polno dvorano hvaležnega občinstva se je zvrstilo 8 pevskih zborov in dve folklorni skupini, ki delujejo na območju Bele krajine. Vsi zbori so pokazali lep napredek in visoko raven glasbene kulture, posebno mladinski in otroški zbor osemletke v Črnomlju pod vodstvom Franca Zupančiča, pionirski pevski zbor osnovne šole Dragatuš pod vodstvom Marice Brodarič in Belokranjski akademski oktet pod vodstvom Silva Mihelčiča.

Franca Zupančič, učitelj glasbe na osemletki v Črnomlju, ki zelo uspešno vodi kar pet pevskih zborov, je v jeseni vodil v Črnomlju seminar za pevstvo, uspeh pa se je pokazal na tej reviji.

Na reviji so se nastopili: mešani zbor iz Metlike, ženski zbor iz Črnomlja, pionirski zbor osemletke iz Črnomlja, ki jih vodi Franc Zupančič, in pionirski zbor osnovne šole Vinica pod vodstvom Vide Bahor. Revije se je udeležil tudi prvi dirigent slovenskega okteta tovariš Bole iz ljubljanske Filharmonije, ki se je zelo pohvalno izrazil o reviji, naravnost presenečen pa je bil nad bogatim glasovnim materialom belokranjskih prvev, zlasti mladih. Črnomlju je res nujno potrebna glasbena šola, ker je velika škoda, da pevsko in muzikalno nadarjena belokran-

jska mladina nima ustreznega strokovnega vodstva.

Folklorni skupini iz Adlešičev in Semiča, ki sta nastopili, sta sestavljeni skoraj iz samih kmečkih fantov in deklet. Obe skupini delata v takem okolju in pogojih, da lahko trdimo, da je v njih

»Ška očet« v izvedbi folklorne skupine iz Semiča. Adlešičani so nastopili s spletom domačih plesov in tudi oni so želi dosti priznanja.

Letošnja revija je pokazala, da je v Beli krajini obilo možnosti za široko kulturno dejavnost. Velika škoda bi bila, če bi se tako uspešno zastavljeno delo opustilo. Dolžnost in naloga vseh Belokranjcev je, da svojo bogato kulturno dediščino razvijamo in bogatimo. Ideja o belokranjskem folklornem festivalu je zelo primerna, saj si bodo ob festivalu lahko ogledali Belo krajino mnogi, ki je še ne poznajo. J. K.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

še nekaj prvotne folklorne ustvarjalnosti. Odkritje revije pa je bilo nedvomno »Semi-

Črne pike v turizmu in gostinstvu

Občinski ljudski odbor Črnomelj je imenoval komisijo za pregled turističnih in gostinskih objektov v občini. Komisija je delo že zaključila in predložila ljudskemu odboru več predlogov za izboljšanje sedanjega stanja. Poglejmo, kaj vse je komisija ugotovila, ko je pregledovala gostinske obrate.

V zasebnih gostilnah so bile najslabše urejene sanitarije. Taka zanemarjena in neurejena stranišča, kot so zdaj, prav gotovo ne privlačijo turistov. ObLO je že izdal vrsto odločb, s katerimi je bilo gostilničarjem naročeno, da morajo urediti svoje prostore tako, kot zahtevajo zakonita določila o ureditvi gostinskih obratov. Glavna pomanjkljivost vaških gostiln je tudi v tem, da ne nudijo gostom toplih jedil. Tako za goste kot tudi za gostilničarje bi bilo prav, če bi imeli na zalogi belokranjske specialitete, kot so potice, domačo salamo, štruklje in drugo.

Gostišče v Semiču sploh ne ustreza zahtevam gostinskega obrata. Čeprav je v Semiču precej prometa in gostov, kolektiv gostišča ni poskrbel za vzdrževanje in

izboljšanje svojih prostorov. Kamping na Vinici pa je že pripravljen za sprejem gostov. Letos bo tu vse drugače kot lani, ko so gostom, če so zahtevali toplih jedil, postregli z »nimamom«. Letos imajo že pripravljeno krdelo ovac za rezervo. Na željo gostov bodo lahko v kratkem času pripravili okusno pečenko. Razen tega bodo imeli stalno na zalogi tudi druga jedila in pristno belokranjsko kapljico.

Planinski dom na Mirni gori je privlačen zlasti za tujke turistice in goste iz drugih republik. Cesta do planinskega doma je na novo urejena, tako da pridejo do vrha brez težav vsi osebni avtomobili, pa tudi avtobusi in druga vozila.

Po mnenju komisije pa v mestu in tudi na vasi še vedno ni vse v redu. Kure vedno znova obdelujejo park in nasade v Črnomlju, kar res ne gre. Reja živali ne sodi v mesto! Po vaseh bi morali urediti še gnojišča, preplskati nekatere hiše in popraviti, kar je polomljenega.

Tudi z malo dobre volje bi šlo! Imamo vse pogoje za razvoj turizma, saj je

malo pokrajin s takimi naravnimi lepotami, kot je Bela krajina. Če jih bomo znali izkoristiti, bo turizem postal donosna gospodarska panoga. Jože Skof

Praznik tabornikov

Ceta »Belih breza« se je v letošnjem letu zelo okreplila, saj ima 5 vodov in klub starejših članov. Črnomaljski taborniki so z ribsko družino čistili dovodni pas v Lahinji, organizirali so dve članski tekmovanja »Pokazi, kaj znaš«, sankško tekmovanje, delovno akcijo za čiščenje snega, teden vodnih sestankov in ročnih del, nočne vaje s tabornim ognjem ter več izletov.

Za 22. april — dan tabornikov — so pripravili v izloženem oknu knjigarnu svojo razstavo, ki je bila gledalcem močno všeč. Na večer 22. aprila so priredili velik taborni ogenj, ki so se ga udeležili člani vodov Colibri, Orion, Pipapolnice, Gamsi, Marjetice in Plamen. Vse pa ni tako potekalo kot smo mislili, zato so bili nekateri člani grajanj pred tabornim ognjem. Program je bil sicer nekoliko zastareel, vendar je zadovoljil. Če izvažemo stare pesmi in »vicer«, smo slišali tudi precej zanimivega.

Dosegli smo kar lepe uspehe, vendar pri tem ne smemo pozabiti na neštete težave, s katerimi se vsak dan srečujejo črnomaljski taborniki. Ceta šteje sedaj 80 članov, ki imajo vsak teden sestanke po vodih. Za sestanke si uprava čete komaj prirobi razred, čeprav so ga po uporabi pripravljeni popraviti in očistiti. Klub, ki šteje okoli 25 članov in članice, pa se ne more nikjer shajati. Na osemletki ne dovolijo uporabo njihovih prostorov, gimnazija pa je vedno zasedena. Imamo sicer mladinsko sobo, vendar so problemi zaradi ključa tako pereči, da se shajamo po klopih pred sodiščem. Marsikomu vzame to voljo do dela, krivdo pa mnogi vaje na predsednika, ki smo ga nekoga dne izvolili kar pod dežniki na klopih ob cesti...

Inventar je zelo pomanjkljiv in bi ga bilo treba precej povečati, vendar okoli 20.000 din, ki jih dobimo, še zdaleč ne zadostuje za nabavo novega inventarja in sodelovanje na republičnih akcijah, mnogobojnih in drugih.

Če v Črnomlju ne bo moč najti prostora za tabornike in skladišče za njihovo bomo opremo, ne smemo od te organizacije pričakovati posebnih uspehov. Škoda pa bi bilo, če bi delo zamrlo, saj vidimo, da ima taborniška organizacija mnogo pristašev. J. G.

Sodniki porotniki pri sodišču v Črnomlju

Na 4. seja odbornikov obeh zborov OLO Ljubljana so bili 15. 2. 1963 za sodniške porotnike pri okrajnem sodišču v Črnomlju izvoljeni:

Vera Pavlovič, uslužbenka, Metlika; Silvo Mihelčič st., uslužbenec, Metlika; Ivo Likavec, predmetni učitelj, Metlika; Martin Črnugelj, pleskar, Metlika; Anton Plut, uslužbenec ObLO Metlika; Tine Pečarič, kmet, Čurile; Jože Zlogar, kmet, Ravnanec; Jože Došen, delavec, Metlika; Pepca Jelenič, delavka v tovarni Beti, Metlika; Milka Nemanič, delavka, Svržaki; Ivan Zele, predmetni učitelj, Metlika; Reza Gornik, uslužbenka ObLO Metlika; Vinko Rabič, tehnik, rudnik Kanižarica; Ebin Cerne, upokojenec, Črnomelj; Janez Klopučar, kmet, Kočevje; Miloš Krajnovič, uslužbenec, Črnomelj; Franc Kure, uslužbenec KZ Črnomelj; Niko Malič, uslužbenec, Vinica; Franc Moljak, uslužbenec, Črnomelj; Dušan Muc, šol-

ski inšpektor, Črnomelj; Andrej Petek, upravitelj osnovne šole, Črnomelj; Metod Plut, upravitelj osnovne šole, Semič; Jože Požek, logar, Gorenjci; Rudolf Ritonja, računovodja, Črnomelj; Janez Smrekar, uslužbenec, Črnomelj; Znan Skrinjar, kmet, Crešnjevca; Jože Vajs, gozdarski tehnik, Črnomelj; Ivan Zaklokar, upokojenec, Loka; Stane Voglar, direktor, Črnomelj; Jože Volf, kmet, Stražni vrh; Stane Zula, šolski upravitelj, Dragatuš; Peter Flek, kmet, Tančeva gora; Ivan Kobe, uslužbenec, Črnomelj; Amalija Bandelj, delavka, Črnomelj; Vlada Vanovič, učiteljica, Črnomelj; Vinko Skof, upravnik pošte, Črnomelj; Fanika Kočevjar, gospodinja, Sela pri Semi-

ču; inž. Martina Golob, uslužbenka, Črnomelj; Tončka Mihelčič, delavka, Krupa; Janez Vitkovič, upokojenec, Črnomelj; Milan Bajc, uslužbenec, Gradac; Peter Kuzman, uslužbenec, Črnomelj; Reza Slapnik, gospodinja, Črnomelj; inž. Stane Pečaver, uslužbenec, Črnomelj; Jože Kolenc, varnostni tehnik, Kanižarica; Marko Režek, uslužbenec, Stari trg;

METLIŠKI TEDNIK

Peter Fortun, delavec, Črnomelj; Polde Sterk, krojač, Kočevje; Niko Vrlinič, natak, Črnomelj; Jože Gregorič, delavec, Belt, Črnomelj.

Bela krajina v besedi, pesmi in plesu

Učenci osnovne šole v Metliki so pripravili kulturni

program belokranjskih ljudskih pesmi in plesov, s katerim so gostovali že v Metliki, Črnomlju in Brežicah na medobčinski reviji kulturnih dejavnosti. V svojem programu oživljajo stare običaje belokranjskega človeka pri delu, praznovanju in veselju. Stari ljudski običaji že tonejo v pozabo. Upravitelj osnovne šole v Metliki Ivan Zele, je dal idejo, da se ponovno oživijo običaji, ki tako pristno predstavljajo belokranjskega človeka. Pionirji, ki delajo v tamburaškem, pevskem, recitacijskem in folklornem krožku, so se z vso resnostjo lotili dela. O-gromno truda so vložili v delo, da so lahko pokazali tako kvalitete program. Belokranjsko pesem, besedo in folklorne običaje nameravajo prenesti izven meja Bele krajine. V maju bodo imeli še pet nastopov. Lj

Trebanjski pretep na rešetu

Pozimi so v Trebnjem precej govorili o tem, da je skušina žensk, ki se je vračala iz gostilne, izzvala prepričanje, pred sodiščem v Novem mestu, ki je ta primer obravnavalo, se je izkazalo sledeče:

Nekaj prijateljev, je bilo v Restilni v Starem trgu, in ko so bile malo dobre volje, je prišlo do besed med njimi in dvema gostoma. Eden izmed njih, ki se je čutil užajljene, je zagnal proti njim kuzarec. Kmalu nato se je bojevit skupina razšla. Ženske so šle proti Trebnjemu in srečale na cesti Antona Hrena, moža ene iz njihove skupine. Zavili so se k Pavlino na kozarček in tam obravnali incident v Starem trgu. Ko so se vračali domov, je

prišel naproti Tomaž Stifter, ki je bil v družbi tistega, ki je proti njim zagnal kozarec. Precej korajžno so zahtevali pojasnila, kakaj je njegov tovariš to storil. Stifter je menda nekaj zabundral in šel na prepričanje. Tisto, kar je zabundral, je bilo spet žaljivo za ženske, zato je možki, ki je bil z njimi v družbi, skočil za njim in ga pahnil. Stifter se je čutil napadnega, in ker je videl poleg napadalca še sku-pino razjarjenih žensk, se je malo preveč ustrašil, zamahnil z nožem in obrezal Antona Hrena po obrazu in mu s tem povzročil hudo telesno poškodbo.

Sodišče je zaradi tega obsodilo Tomaža Stifterja na 5 mesecev zapora, pogojno za dve leti.

Obvestilo invalidskim upravičencem občine Črnomelj

Po noveliranem Zakonu o vojaških vojnih invalidih, ki je izšel v Uradnem listu FLRJ št. 13 in ki se bo uporabljal od 1. julija 1963 dalje, se bo invalidnina osebnim invalidom od VIII. do X. skupine in družinskim invalidskim upravičencem izplačevala v bodoče za vse koledarsko leto naprej, osebnim invalidom od I. do VII. skupine pa se bo izplačevala tako kot do sedaj. Zaradi tega obveščamo vse invalidske upravičence občine Črnomelj, da dvignejo vso zaostalo invalidnino, vključno tudi za mesec junij, najkasneje do 5. junija, nato pa izplačilno knjižico oddajo odbor-niku osnovne organizacije ZVVI na svojem terenu, ki bo pobrane knjižice najkasneje do 8. junija 1963 oddal na pristojnem krajevem uradu. Invalidskih izplačilnih knji-

žic osebnih invalidov od VIII. do X. skupine kakor tudi družinskih invalidskih upravičencev ne bomo vračali, ker bodo invalidnino za čas od 1. junija do 31. decembra 1963 prejeli v juliju po nakaznici, osebnim invalidom od I. do VII. skupine pa bomo popravljene vrnili in bodo invalidnino dvigali po knjižici kot do sedaj.

Obenem obveščamo tudi vse invalidske upravičence, ki imajo invalidske zdravstvene knjižice, da jih oddajo odborniku ZVVI skupno z izplačilno knjižico zaradi žigosanja, ker brez tega v prihodnje ne bodo veljavne. Ko bodo žigosane, jih bomo vrnili upravičencem.

Iz pisarne Referata za invalidske zadeve
ObLO Črnomelj

